F262N561

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

მიმოწერა განცხადებები

სტრიქონი პეტიტი 1-ლ გვერდზე 4 მანეთი მე-4-ე გვერდზე—3 მანეთი. გარეშე ცნობები შეთანხმებით სტრიქონზე არა ნაკლებ 6 მან.
სამგლოვიარო განცხადება—120 მან. 30 სტრიქონის. ორი საათის შემდეგ სტამბაში 150 მან.

გაზეთის გამოწერა ერთი წლით 1000 მან. შეიძლება ნაწილ ნაწილად გადახდა. 6 თვით 600 მ., 3 თვით 300 მან.
კონტორა ღიაა 9 ს.—3 ს. და საღ. 5—7 ს. უქმე-დღეებში კონტორა დაკეტილია.
მისამართი: თბილისი, ს სახლის ქ. № 5. **კონტორის ტელეფ. 5—73.**

წელიწადი მეექვსე | **ოთხშაბათი. მარტი 17 1920 წ. № 58** | **ფასი 5 მან.**

გაზეთ „საქართველოს“ გასასყიდად
ქუჩებზე გვესაჭიროება მოარბედი
გაავგზავნეთ
იკითხეთ გაზეთ „საქართველოს“ კონტორაში.

ღრმათ დამწუხრებულნი მეუღლე იესსე ალექსანდრეს ძე ბარათაშვილი, დედა ნინო ივანეს ასული, მამა კონსტანტინე იესების ძე, ძმა ბიქტორ კონსტანტინეს ძე, რძლები ნადეჟდა ნიკოლოზის ასული და პრასკოვია პეტრეს ასული სვიმონიშვილები, დედამთილი ანასტასია ალექსანდრეს ასული და მაზლი ნიკოლოზ ალექსანდრეს ძე ბარათაშვილები, აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობთ რომ მათთვის ძვირფასს და დაუვიწყარის

ელენე კონსტანტინეს სულის ბარათაშვილს

ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი იქნება გადახდილი 17 მარტს, ოთხშაბათს ვეკრის წმინდა ნიკოლოზის ეკლესიაში. პანაშვიდი 12 საათზედ ნაშუადღევს.

2972—2—2

თბილისის მე 7-დე წმ ნინოს მე 8 კლ. 1 გან. მოწაფენი აუწყებენ მეგობრებს მათი ძვირფას და საყვარელ ამხანაგის

ნიცას

უდროოდ დაკარგვას. დაკრძალვა დღეს—მარტის 17 ს. გამოსვენება ბინიდან (მატნ. ქუჩ. № 6.) 2977 1—1

15 მარტს ღამის 10 საათზე გარდაიცვალა ქ. თ ილისში
ალექსანდრე (ასიკო) ბ ძინას ძ ერისთ ვი
ამას აუწყებენ ნათესავთა, ნაცნობთა და მიცვალებულის პატივის მცემელთ შვილი მისი ირაკლი ერისთავი რძალი ეკატერინე ბაქრიას ასული ერისთავისა, ძმას წულნი ალექსანდრე და გიორგი ნიკოლოზის ძენი და რევაზ იასონის ძე ერისთავები მეუღლებითურთ და შვილებით. მიცვალებულს გაასვენებენ ბინიდან (ძამა დავითის ქუჩა სახლი რ. ერისთავისა № 36) 18 მარტს დილის 9 საათზე ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში, საიდანაც, წესის შესრულების შემდეგ გვამი წაესვენება სადგურზე, სოფელ რებაში დასაკრძალავათ 19 მარტს. პანაშვიდები 16 და 17 მარტს ბინაზე საღ. 6 ს. 2986 1 1

სახელმწიფო თეატრი
ევლახიშვილის ხელმძღვანელობით
დღეს მარტის 17-ს ე. ნ. სტაროსტინას ავადმყოფობის გამო „ლაკმეს“ ნაცვლად
ჰუგენოტები

კვირას 7-ის მარტიდან თბილისში გამოვიდა ყოველკვირეული გაზეთი
„საბოფლო გაზეთი“
„საბოფლო გაზეთს“ აქვს შემდეგი განყოფილებანი:
საშინაო და საგარეო პოლიტიკა, მეგობრობა და მეეინახეობა, მესაქონლეობა, ვაჭრობა და მრეწველობა, კოოპერაცია, სახალხო განათლება, სახალხო მკურნალობა, სასოფლო ცხოვრება.
„საბოფლო გაზეთში“ მონაწილეობას იღებენ მცოდნე სპეციალისტები და გამოცდილი მეურნენი.
რედაქცია თავის მკითხველებს მიაწვდის რჩევას და დარიგებას იურიდიულ, სამკურნალო და სამეურნეო საკითხებში.
გაზეთს რედაქტორობს **ნიკო კიბაური**.
რედაქცია იმყოფება დამფუძნებელ კრების (სასახლის) ქუჩაზე № 5, გაზ. „საქართველოს“ ბინაზე. გაზეთის ფასი თვიურად 12 მან. თითო ნომერი 3 მან.
4 ბ—13

არტისტიული თეატრი.
ოთხშაბათს, 17 მარტს
შალვა დადიანის
დასასვენებლათ გამგზავრების წინ წარმოდგენილი იქნება მისივე
„ახალი პიესა“
გეგეჭკორი
ისტორიული ლეგენდა 3 მოქ.
აღასრულებენ: ქ. დავითაშვილი; ბბ. გუნია, შალვა დადიანი, ბიაურელი, ვასაძე, მატარაძე.
П
„ქალის 1001 სვიერაგა“
ვოდევილი 1 მოქ.
აღასრულებენ: ელო ანდრონიკაშვილი, შალვა დადიანი, ფრანგიშვილი, ფარალაშვილი.
ამ პიესაში შესრულებული იქნება „უზუნდარა“.
დასაწყისი 8 საათზე. ბილეთები იყიდება. 2971 1—1

კინეამო მინიონი
მარტის 17, 18, 19 და 20
რიმსკი ლისენკო პარმანოვა და გაპოვი
ა. პაზუხინის რომანის მხატვრული ინსცენიროვკა
„მეგასტრონე ოსოროკინი“
დრამა 5 დიდ ნაწილად.
დასასრულ სანახაობითი და კომიკური.

მიხეილის
ალკრე
ბლეხანოვის ქ. 91
სენსაცია !!!
ქმრის პატიოსნებისათვის...
იშვიათი მხატვრული დრამა 5 ნაწილად.
სიუჟეტი სინ მ ვილიდან არის ალებული, სურათი არის ინსცენიროვკა არისტოკრატიის სკანდალის, რამაც მთელი პარიზი და კულტურული კაცობრიობა აალელვა.
მთავარ როლში ცნ. ტრაგიკოსი **სვერევი**.
სიმფონიური ორკესტრი. ფასები არაჩვეულებრივია.

ექიმი
დ. ი. ბ ფარიძე
შინაგანი, ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულებანი.
ავადმყოფის მიღება 12—1 ნახ. ს. მიდათოვის ქ. № 7. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. ტელ. 16-65.

მედიცინის დოქტორი
მ. ა. ახვერდოვი
პეტროგრადის ვენერიული კლინიკის ყოფილი ორდინატორი, იღებს ავადმყოფებს **სპეციალურად ვენერიულის.** სიფილისის, **კანის ავადმყოფებიანი,** დილით 10 12 საათამდე, საღამოს 5—7 ნახ. საათ. ახალ ბინაზე **მიხეილის ქ. № 7 ვორონცოვის ძეგლთან.** შესავალი **ეკლესიის ჭუჩის კუთხიდან.**

ნათელი და მშრალი
ზემთხვევით იყიდება საუკეთესოთ მოწყობილი
სასადილო
რომელსაც აქვს განსაკუთრებით **ღვინის დიდი ს ფუტბი**
საკუთარი ჩისასვლელით.
მისამართი: ჩვრქეზიშვილის ქ. № 38
2971 3—2

ქართული კლუბი
ხუთშაბათს 18 მარტს
ქართული დრამატიული სტუდიის წრის მიერ წარმოდგენილი იქნება
ივერიის ოჯახი
დრამა 3 მოქ. გადმოკეთებული ვ. გუნიას მიერ.
მონაწილეობენ: ქ ნნი ვ. ანჯაფარიძე, ბ. გამრეკელი, ქიქოძე ალისა, ქიქოძე ან., ცომაკურ ძე ელენა, ჩარკვიანი და ეპიტაშვილი.
ბ-ნნი გელოვანი მ., ვასაძე, ფრონისპირელი და მ. ჭაბურელი.
რეჟისორი მ. ქორელი
დასაწყისი საღამოს 9 საათზე.
კლუბში შესვლა საზოგადო წესით. 49 3—2

ქართული კლუბი
ოთხშაბათს 17 მარტს რუსული დრამის „ტარტოს“ მიერ წარმოდგენილ იქნება
პედაგოგები
3 მოქმედებად.
მონაწილეობს მოელი დასი.
რეჟისორი ა. ტუგანოვი.
დასაწყისი საღამოს 9 საათზე.
კლუბში შესვლა საზოგადო წესით. 50 2—2

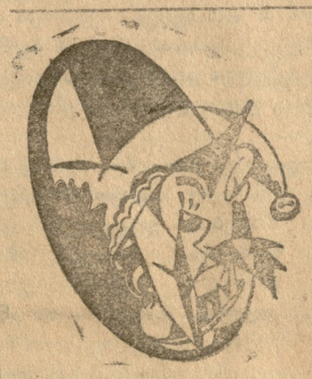
ქიმერიონი
(რუსთაველის ბ., 21,)
ყოველ დღე დილის 1—5 საათამდე.
სადილები
დღეს, 17 მარტს
დიდი საღამო
პიანისტი ქალის
ლ. დ. გოლდმანისა
პროგრამა: 1) ვიტრინში, 2) რაფაპლანდი, ტუმორისტი ბელსკი. 3) დენდი სიმღერები—სანდრო კორონასი და სხ.
დღეს პირველი საგასტროლო გამოსვლა ცნობილი სალონის მოცეკვავეთა:
ტრუზი და ველესი.
დასაწყისი 11 საათზე.
ანონსი: **კვირას გრანდიოზული ს ღამო „ცისფერი ყანწები“.**

პირველ-ხარისხოვანი
ცირკი **„პრისტენ“**
ვერის დალმართზე. ტელ. 5 62.
დღეს, მარტის 17 ს 1920 წ. გაიმართება
დიდი წარმოდგენა
ახლად ჩამოსულ აკრობატების მონაწილეობით **კლაი** და **კლაი** და გამოჩენილ რომის გლადიატორების
2 გლადიატორი 2
არბიტრ ვ. **კვიატკოვსკი.**
ა რთაშორისო ფალავნების ჭიდაობის გაგრძელება 1920 წ. მსოფლიო ფალავნის სახელის მოსაპოვებლად. იბრძოლებენ 1) **სანდროვი—ნეიზვესტნი,** 2) **ხმიდტ ვესტერგორდი—მოზინგი,** 3) **ლურჯი მასკა—ჟან დეოკოდენი.** სალტომორისტი—**ლეონიდ ლასკოსი.**
დასაწყისი 8 ნახ. საათზე. — ბილეთი—10 ნახ. საათზე.
გამგე: **ბურიევი.**

აპრილის პირველ რიცხვებში გამოვა სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სტუდენტთა ჯგუფის
ყოველთვიური სამეცნიერო, სალიტერატურო და საპოლიტიკო ჟურნალი
„მომავალი“
სარედაქციო კოლეგია მოუწოდებს სტუდენტობას, მოაწოდონ შესაფერისი მასალები.
მასალების გამოგზავნა შეიძლება დროებით კანტორა „განათლებაში“, ოლოლას ქუჩა 6.

იყიდება
დიდძალი მრავალნაირი საამშენებლო მასალა, კუბები, ფიცრები, სხვა და სხვა სიდიდის კარები, ფანჯრები, აგურები, რუსული ღუმელები და სხ. მასალები. ადრესი: არსენალის ბოსე არსენალის პირდაპირ დრობიშევის ბინა.
2976 1—1

„ავანტიურის წინაშე“

დღეს, „საქართველოს“ მკითხველნი გაეცნობიენ ჩვენი აბერელი კორესპონდენტის წერილს და, აგრეთვე ჯერ ადრე ბეგ-ხიმშიაშვილს დეპეშას, რომელნიც ფარდას ხდიან იმ ავანტიურას, რომელსაც უმზადებენ საქართველოს, ჩვენი „მოკავშირე“ აზერბაიჯანი და ინგლისის სარდლობის მეთაური ბათომში, გენ. კუკ-კოლისი!

ამ რამოდენიმე სნის წინეთ, ჩვენ ავაცანით ჩვენს მკითხველს „ბათომის ოლქის მუსულმანთა საზოგადოების“ მოქმედება, და ეხლა გამოვთქვით, რომ ამ საზოგადოების ფეხ აქაში უნდა ყოფილიყო.

ჩვენმა „მეგობარმა“ აზერბაიჯანმა ქეიფავე, უარყო ჩვენი ეჭვები და განცხადა, რომ იგი გულწრფელად ანდობდა თავის პროტესტებს მხოლოდ ბათომის პორტზედ და თავის ოფიციალ წარმომადგენელთა პირით კვარწუნდა თავის გულწრფელ მეგობრობაში საქართველოს მიმართ.

უკანასკნელ ხანებში, მან თითქოს წა ლო კიდეც უკან თავისი ოფიციალური პრეტენზიები და ჯერ კიდევ უშინ, ჩვენს მეთაურში კმაყოფილაც კი გამოვთქვით იმ შეთანხმების გამო, რომლისთვისაც მიეღწევია ბაქაში აზერბაიჯანის მთავრობასთან ჩვენს დიპლომატიურ წარმომადგენელს ან გრ. ალშიბაიას.

მაგრამ როგორ იქცეოდა, თუ რმე, გულ-წრფელი აზერბაიჯანი?.. იმ დროს როდესაც ბაქაში ის, ჩვენს წარმომადგენელს ლამაზად უღიმოდა და ტკბილი სიტყვებით არწმუნებდა თავის მეგობრობაში, ბათომში ისეთს ქსელს აბამდა, რომელსაც სახრჩობელა უნდა გენემზადებია ამ თავისი „მეგობრისათვის“!

ასეთია ყიზილბაშური პოლიტიკა აზერბაიჯანისა.

ჩვენი კორესპონდენტის ცნობით, აზერბაიჯანის აგენტები გენ. კუკ-კოლისის დახმარებით მოსდებიან აჭარას და პროვოკაციული ხრიკებით და ფულით, რომელსაც ბლომათ ხარჯავენ, როგორც ინგლისის წარმომადგენელი, ისე ჩვენი „მოკავშირე“, ატყუებენ ხალხს და სურთ აამხედრონ საქართველოს წინააღმდეგ.

რა სურს გენ კუკ-კოლისს? ის რეზოლიუცია, რომელიც მისი დახმარებით, აზერბაიჯანის აგენტებს აჭარის ყრილობებზედ სურთ გაიყვანონ, მოუწოდებს აჭარის მცხოვრებთ, დამოუკიდებელ „აჭარისტანის“ შესაქმნელად და ნუ თუ, ეს არის ნამდვილი განზრახვა ინგლისის პასუხისმგებელი წარმომადგენელისა?

რასაკვირველია, არა! გენ. კუკ-კოლისმა, კარგათ, იცის რომ შეუძლებელია ასეთი სახელმწიფოს შექმნა, ბაგრამ მას ინტერეს შეადგენს არევ-დარევა შეიტანოს აჭარის მშვიდობიან და საქართველოს სასარგებლოთ ნაწყობილ სალხში და ფართოთ სარკებლობს, როგორც ფულით, ისე ამავე მიზნისათვის მ მქმედ აზერბაიჯანის აგენტებით!

ასე ცხადდება ინგლისის პოლიტიკა ბათომის ოლქში და ასე უტიფარი იხდის ნილაბს ჩვენი „მოკავშირე“ აზერბაიჯანი პირველსავე შემთხვევის დროს?

საქართველომ ჯეროვნად უნდა დაფასოს ეს მდგომარეობა და ჩვენ მოუწოდებთ მოვრობას დღეს მაინც, დარაჯათ დადგეს ქართველი ერისათვის ასეთი მოხერხებული საშუალებებით განმზადებულ საშიშროების წინაშე და მიიღოს ყველა ის ზომები, რომელთაც მისგან ითხოვს შექმნილი მდგომარეობა.

დღეს:

ბერლინში რკინის დივიზია შევიდა. ჯარების სარდლებს მოლაპარაკება ჰქონდათ შეიდემანთან, მაგრამ მინისტრთა საბჭომ მათი წინადადება უარჰყო. ჯარმა დაიპირა მთავრობის დაწესებულებები და გაზ. „ფორვერტსის“ რედაქცია. გამოიცა პროკლამაცია მთავრობისა, რეიხსტაგის გადაუნების და დამფუძნებელ კრების გარეკის შესახებ.

ძალაუფლება კაპპის ხელშია, რომელმაც ეროვნული პარტია დაარსა ფონ-ტირპიცთან ერთად. ფონ-ლიუტვიცმა ჯარების მთავარ სარდლობა მიიღო. ებერტმა და ნოსკემ საგანგებო მინიფესტები გამოსცეს.

ბაუერის მთავრობა ბერლინიდან დრეზდენს ჩავიდა. ბერლინის მოსახლეობა გარდატეხას სიწყნარით შეეგება. საზოგადოებრივ შენობებზე შავ-წითელ-თეთრი დროშები ამართეს.

მაგდებურგში საერთო გაფიცვები დაიწყო. გაფიცვებია გერმანიის სხვა ნაწილებშიც

ბავარიის, საქსონიის და ბადენის მთავრობები მოლაპარაკებას ჰმართავენ კონტრ-რევოლუციის წინააღმდეგ.

ვილჰელმშტრასეში ჯარები ახალ მთავრობის მხარეზეა.

მარტის 14-ს კავკავიდან თბილისში მიიღეს ბური საქართველოსთვის 35 ათასი ფუთი.

წერილები:

მეთაური—ახალ ავანტიურის წინაშე.
— ბათომი პორტო ფრანკო.
— პროვოკაცია ბათომში.
გ. გვაზავა—ეროვნული უმცირესობა.
რ. ნიკოლაძე—პოლიეკტოვისა—სიტყვებზე და სიტყვებზე.
ა. ლ.—ქართლი.

ბათომი—პორტო-ფრანკო

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციოგანყოფილება აქვეყნებს ყველა იმ ცნობებს, რომელიც სამინისტრომ მიიღო ბათომის შესახებ:

I

მის აღმატებულებას ე. გეგეჭკორს,
საგარეო საქმეთა მინისტრს.
თბილისი, 29 თებერვალი 1920 წ. № 52.

თქვენო აღმატებულებავ,

მის უდიდებულესობის სტატს-სეკრეტარმა საგარეო საქმეთა მინისტრმა, მაუწყა, რომ უმაღლეს საბჭოს სხდომაზე გადაწყდა, რომ ბათომის ოკუპაცია დაეკისრებოდა გარნიზონს, შედგენილს, ბრიტანეთის საფრანგეთისა და იტალიის ჯარის ნაწილებისაგან.

მიიღეთ და სხვა...

ო. უორდროპი.

2.

იტალიის სამხედრო მისია
ამიერ-კავკასიაში.
თბილისი, 5 მარტი 1920 წ.
№ 2434.

მის აღმატებულებას
საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრს.
თბილისი.

თქვენო აღმატებულებავ,

მაქვს პატივი გაუწყოთ შემდეგი დეპეშა, დღეს კონსტანტინეპოლიდან მიღებული საქართველოს წარმომადგენელისაგან იტალიის უმაღლეს კომისარის შუამავლობით:

გეგეჭკორს საგარეო საქმეთა მინისტრს.

პირველს მარტს ვნახე მოკავშირე სახელმწიფოთა უმაღლესი კომისარი გადაწყვეტილია დაიპირონ ბათომი სამის ბატალიონით: საფრანგეთის, ინგლისისა და იტალიისა. ქალაქი და (გამოტოვებულია) იქნება ეროვნებათა ლიგის ზედამხედველობაში. სწარმოებს მუშაობა ოსმალეთის სახელმწიფოს საკითხის წინასწარ გადაწყვეტის შესახებ. ბათომის შესახებ უკანასკნელი დასკვნა მოხდება იმავე დროს, როცა რუსეთის საკითხი გადაწყდება.

მიიღეთ და სხვა...

გენერალურ შტაბის პოლკოვნიკი:
მაჟელი.

3.

იტალიის სამხედრო მისია. № 2449.
ტფილისი, 9 მარტი 1920 წ.

მის აღმატებულებას
მგეგინი გეგეჭკორს, საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქ. მინისტრს.

ბატონო მინისტრო,

დამატებად და დასადასტურებლად ამ თვის შვიდს ჩვენის საუბრისა მაქვს პატივი გაუწყოთ, რომ ეს არის ებლა მავიდე იტალიის სამეფო მთავრობის დეპეშა, რომელშიაც ნათქვამია, რომ.

„ლონდონის კონფერენციაზე გადაწყდა შეიქმნას პორტო-ფრანკო ბათომში მცირე ტერიტორიალურ ზონით, ერთა ლიგის მფარველობის ქვეშ. გარანტიის მიზნით საფრანგეთი, იტალია და ინგლისი გაგზავნიან ქვეითთა ჯარის თითო ბატალიონს“.

ამასთანავე ვისწრაფვი გაცნობოთ, რომ მე რადიოთი გადავეცი ჩემს მთავრობას თქვენი ნოტების შინაარსი, ამა თვის 6 თარიღით № № 1856 და 1862.

მიიღეთ და სხვა..

მისსიის უფროსი პოლკოვნიკი:
გაბბა.

4.

საფრანგეთის სამხედრო მისია
კავკასიაში.
ტფილისი, 16 მარტი 1920 წ.

თანახმად უმაღლეს საბჭოს თებერვლის 24-ს დადგენილებისა ბათომის პორტი გამოცხადებულია თავისუფალ პორტად, ქალაქი და მისი გარშემო მცირე ზონა შეადგენს პატარა სახელმწიფოს ერთა ლიგის მფარველობის ქვეშ და დაჭერილი იქმნება ინტერნაციონალურ რაზმით, რომელიც შესდგება სამის ბათალიონისაგან: ინგლისისა, საფრანგეთისა და იტალიისა.

საფრანგეთის სამხედრო მისიის უფროსი კავკასიაში: **დე-ნონანკური**

პროვოკაცია ბათომში

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან)

თქვენმა რედაქციამ ამ რამოდენიმე ხნის წინ, შეთაური უძღვნა იმ დეკლარაციას, რომელიც გამოაქვეყნა ბათომის ოლქში, ეგრედ წოდებულმა „ბათომის და მისი ოლქის მაჰმადიანურმა საზოგადოებამ“, სადაც იგი აცხადებდა, რომ თუ ინგლისელებმა დასტოვეს ბათომი, მაშინ მთელი ეს ოლქი ცხადდება დამოუკიდებელ სახელმწიფოთ, „აჭარისტანის“ სახელწოდებით და თავისი პარლამენტით.

თქვენ მაშინ ჯეროვანად დააფასეთ ეს დეკლარაცია და მისი ფეხი ბაქოსკენ დაინახეთ, მაგრამ დღეს, ჩვენ ძრიელ გვეკვირს, რომ საქართველოში სულ სხვა წარმოდგენა იქმნება და თითქოს შეთანხმებაც კი მოხდა აზერბაიჯანთან ბათომის შესახებ.

მე ვამტკიცებ, რომ სულის ჩამდგმელი იმ პროვოკაციული მუშაობისა, რომელიც ეხება ბათომის ოლქში სწარმოებს, სწორეთ აზერბაიჯანია, რომელიც ყოველივე საშუალებას ხმარობს, რომ აჭარის მცხოვრებთა შორის, რომელიც მთლიანად საქართველოს საკუთრებლად არის განწყობილი, არევ დარევა შეიტანოს და საქართველოს წინააღმდეგ დარაზმოს.

მაგრამ რაც უფრო გასაკვირი უნდა იყოს თქვენთვის, აზერბაიჯანის აგენტებთან სრული თანხმობით მოქმედობს ბაქოს სამხედრო გუბერნატორი გენ. კუკ-კოლისიც.

აქამდე, თქვენც იცით ალბათ, რომ ინგლისის სარდლობა აქ ისე იქცეოდა, თითქოს არ სურდა აზერბაიჯანის წარმომადგენლებთან ახლო კავშირი დაეჭირა, მაგრამ დღეს დადასტურებული ცნობები გვაქვს, რომ ეს კავშირი მეტად მჭიდროა და აზერბაიჯნის საკონსულოში ხშირი თათბირი აქვთ ინგლისის ოფიცრებს, აზერბაიჯნის წარმომადგენლებთან და გაცხარებული მუშაობა სწარმოებს.

მათ უკვე შეიმუშავეს ტექსტი იმ რეზოლუციის, რომელიც ქობულეთში მოწვეულ ყრილობას კიდეც მიიღებიეს და რომელსაც ამასთანავე გაცნობებთ!

„ბათომის ოლქის მუსულმანები, ე. ი. სამუსლიმანო აჭარისტანი, რომელიც 4—5 საუკუნეა რაც თავისებური კულტურით სცხოვრობს და რომელმაც ამ ხნის განმავლობაში შეინარჩუნა და არ ანაცვალა ის, უცხო ძალებს, ერთხმად ადგას იმ გარდაწყვეტილებას, რომ ეს თავისებური პოლიტიკური და ნაციონალური სახე აწიც შეინარჩუნოს. ჩვენ საყოველთაოდ ვაცხადებთ, რომ.

1. ჩვენ უნდა განვახორციელოთ ცხოვრებაში ვილსონის პრინციპების მიხედვით თვითგამორკვევის უფლება, რა უფლებაც ჩვენ უკვე მოგვენიჭა ჩვენი სურვილების თანახმად ბრესტ-ლიტოვსკში.

2. ჩვენ პროტესტს ვაცხადებთ საქართველოს მთავრობის მიმართ, რომელიც თავის პრეტენზიებს ქ. ბათომზე და ბათომის ოლქზე აცხადებს ალამობს, ბათომი და ბათომის ოლქი ხალხის სურვილის წინააღმდეგ შეიერთოს.

3. ჩვენი ხალხის უმრავლესობის მტკიცე გარდაწყვეტილებაა, რათა შეიქნეს ჩვენი ოლქისაგან სახელმწიფო, აჭარისტანის სახელწოდებით, რომელშიც შევა ქ. ბათომი. ამით ჩვენ ვწყვეტთ ყოველივე კავშირს იმ ქვეყნებთან რომლებიც ცდილობენ ჩვენი ოლქის ანექსიას.

4. თუ დღემდის, რაიმე რეზოლიუცია არის მიღებული ბათომის და მისი ოლქის შესახებ, ჩვენ უარს ვაცხადებთ აი რეზოლიუციებზე, რადგან ისინი არ ყოფილან მიღებული ხალხის სურვილისამებრ.

5. ჩვენ ვაცხადებთ საყოველთაოდ, რომ ბათომის და მისი ოლქის მკვიდრთა შორის უნდა მოხდეს არჩევნები და არჩეულ იქმნან ჩვენი ხალხის წარმომადგენლები, რომლებიც იქნებიან აჭარისტანის პარლამენტის წევრები.

6. ასეთები ამ გადაწყვეტილებისა გადაეცეს ბათომის ოლქის სამხედრო გუბერნატორს, ყველა სახელმწიფოთა მთავრობებს და აგრეთვე საზაო კონფერენციას“.

აი ის რეზოლუცია, რომელიც საგანგებოდ მოწვეულ ყრილობას მიაღებიეს ქობულეთში აზერბაიჯანის და კოკ-კოლისის აგენტებმა და რომელსაც ლამობენ მიაღებიონ სხვა ადგილებშიც, რომ შემდეგ ასეთი ჩაწყობილი საშვალებებით მოიწვიონ „პარლამენტი“ „დამოუკიდებელ აჭარისტანისა“.

ამ მიზნისათვის კუკ-კოლისი და არც აზერბაიჯანის აგენტები არაფითარ საშუალებებს არ ზოგავენ: ინგლისის სარდლობა პირდაპირ ფანტავს ფულებს, ხოლო აზერბაიჯანმა თავის აგენტებთან ერთად გამოგზავნა აქ 7 მილიონი.

ამასთან ერთად, ოლქში საოცარი ძალმომრეობანი იწყება და ხალხი ტერორის ქვეშ დგება; გუშინ ჩეტნიკები თავს დაესხენ ართვინიდან ნავით მომავალ მგზავრებს ბორჩხასა და მენადიდს შუა, გლასკურის მდინარის შესართავთან, გაძარცვეს მგზავრები, ძალმომრეობა მოახდინეს ქალებზედ და დასჭრეს ხუხნი-ბეგ-სოფოლი.

რას შვრება საქართველოს მთავრობა? ნუ თუ ასეთს მდგომარეობაში დაყოვნება შეიძლება? ხალხი დრტვინავს და მოუთმენლად ელის საქართველოს ხელის უფლების განმტკიცებას აქ, ხოლო ამის ნაცვლად თავისუფალი ასპარეზი აქვთ გახსნილი ჩვენს მოწინააღმდეგე ელემენტებს.

Z.

კუკ-კოლისის მოლვაწეობა ბათომის ოლქში.

ჩვენმა რედაქციამ შემდეგი დეპეშა მიიღო: მ-ნ ჯემალ-ბეგ ხიმშიაშვილისაგან:

„სარწმუნო წყაროებიდან ვიცით, რომ ბათომის სამხედრო გუბერნატორი გენ. კუკ-კოლისი დადის აჭარის სოფლებში, აშინებს ხალხს და ჰკრეფს ხმებს, რომ აჭარა არ შეურთდეს საქართველოს.

მე ვამტკიცებ, რომ ხალხი, გულწრფელად და კმაყოფილებით ხვდება საქართველოს ჯარის შემოსვლას. მე ვფიქრობ, რომ საჭიროა ადუმონეზლიუ ხმა აღიმაღლოთ და სასტიკი პროტესტი განაცხადოთ აშკარა ძალადობის წინააღმდეგ.

ჯემალ-ბეგ ხიმშიაშვილი.

პონტრ-რევოლიუცია გერმანიაში

სამხედრო გარდატეხა ბერლინში
(საქ. დეპ. სააგ.)

ლონდონი 13 მარ. ბერლინში მონარქიული სამხედრო გარდატეხა მოხდა. რკინის დივიზია, რომელიც ბერლინიდან 20 ვერსზე იდგა სატახტო ქალაქში შევიდა. ღამის განმავლობაში ჯარების სარდლებს მოლაპარაკება ქონდათ შეიდემანის მთავრობასთან, მაგრამ მინისტრთა საბჭომ დაადგინა ყველა მათი მოთხოვნილება უარეყო ჯარებმა დაიკავეს მთავრობის შენობები და გაზ. „ფორვერტის“ რედაქცია. გამოუშვეს პროკლამაციები მთავრობის ჩამოგდების რეიხსტაგისა და დამფუძნებელი კრების გაშვებისა, ძალაუფლების კაპპისა და ფონლიუტვიცის ხელში გადასვლის შესახებ. კაპმ ამირბარ ფონ-ტირპიცთან ერთად დაარსა სამშობლოს პარტია. მან ებლა სახელმწიფოს კონცლერისა და პრუსიის პრემიერის სახელწოდება მიიღო. გენერალი ფონ-ლიუტვიცი ჯარების მთავარსარდალია. ებერტმა და ნოსკემ თავისი მთავრობის სახელით გამოუშვეს მანიფესტი, რომელშიც ისინი მშრომელთ წინადადებას აძლევენ რომ ამ გადატეხას საყოველთაოს გაფიცვით უპასუხონ. აქამდის არაფითარი ცნობა არ მიგვიღია არეულობის შესახებ. და არ ვიციან ეს მოძრაობა გადავიდა, თუ არა პროვინციაში.

ბაუერის განცხადება.

ბერლინი. 14 მარ. ბაუერის მთავრობა პრეზიდენტსა და რეიხსკანცლერთან ერთად ბერლინიდან დრეზდენში გადავიდა.

საერთო მდგომარეობა.

ბერლინის მცხოვრებნი ამ გადატრიალებას სრული სიმშვიდით შეხვდენ ქუჩის ცხოვრება ნორმალურია, ქარხნებში მუშაობა გრძელდება. ახალმა მთავრობამ გამოსცა პროკლამაცია, სადაც იგი თავის თავს „თავისუფლებისა და წესრიგის პარტიას უწოდებს და პირობას იძლევა ვერსალის საზავო ხელშეკრულობის ცხოვრეაში გატარების შესახებ. ახალი მთავრობა კატეგორიულათ უარყოფს მონარქიის აღდგენისა, ან ერთ-პიროვნულ დიქტატურის დამყარების სურვილს, ნახევრად ოფიციალურ განცხადებაში ახალ მთავრობა ყველა მშრომელს პირდება, რომ იგი უზრუნველყოფს, მათ მონაწილეობას ქვეყნის მართვა-გამგეობის საქმეში, ახალი მთავრობა აცხადებს: არსებული რესპუბლიკანურ კონსტიტუციის თანახმად მოხდება სახალხო წარმომადგენლების ახალი არჩევნები უმეტესობის სოციალისტების პარტიამ და ყველა პარტიის პრეზიდიუმის წევრებმა, რომელნიც ძველ კოალიციურ მთავრობაში შედიოდენ, ხალხს პროკლამაციით მიმართეს საერთო შთაბეჭდილება ისეთია, რომ როგორც ბერლინის მცხოვრებლებში აგრეთვე ჯარებში სრული მშვიდობიანობა სრსებობს. ცნობები მოვიდა მაგდებურში დაწყებულ საყოველთაო გაფიცვის შესახებ.

კაპის განცხადება.

მოსკოვი, 14 მარ. დოკტორმა კაპმა საუბარში განაცხადა, ახალმა მთავრობამ იცის, რომ მუშების უმეტესობა შესაძლებელია ოპოზიციაში ჩაგვდგეს. მთავრობამ განაცხადა, რომ იგი სათავეშივე სასტიკათ ჩააქრობს მუშათა ყოველგვარ გამოსვლებს და თუ მუშებმა ძალას მიმართეს, მაშინ მათ წაართმევენ იმ უფლებასაც, რომელიც ამ ცოტა ხანში მიიღეს.

შავ თეთრ-წითელი დროშები.

ბერლინი, 14 მარ. ბერლინის ყველა სალხზე შავ-თეთრ-წითელი დროშები ფრიალებს.

ახალ მთავრობის სამყოფი ადგილი.

ბერლინი, 14 მარ. ახალი მთავრობის სამყოფი ადგილი შავთულის ხლართით არის შემოვლებული.

ახალი მთავრობა კონტრ რევოლიუციონური არ არის.

გერმანიაში კონტრ-რევოლიუციაა. კონტრ-რევოლიუციონური მთავრობა, რომელმაც ბერლინში ძალა-უფლება ხელში ჩაიგდო ყველას არწმუნებს, რომ ის მონარქიული არ არის.

ახალი მთავრობა და მუშათა პარტია

ახალი მთავრობა მუშათა პარტიის

ბიბლიოთეკა

ერი გენ. კუკ-კოლისი დადის აჭარის სოფლებში, აშინებს ხალხს და ჰკრეფს ხმებს, რომ აჭარა არ შეურთდეს საქართველოს.

მე ვამტკიცებ, რომ ხალხი, გულწრფელად და კმაყოფილებით ხვდება საქართველოს ჯარის შემოსვლას. მე ვფიქრობ, რომ საჭიროა ადუმონეზლიუ ხმა აღიმაღლოთ და სასტიკი პროტესტი განაცხადოთ აშკარა ძალადობის წინააღმდეგ.

ჯემალ-ბეგ ხიმშიაშვილი.

ეროვნული უმცირესობა

(დასასრული)

როგორ ჰდგას ჩვენში საკითხი.

ჩვენში ამ საკითხის შესახებ დიდი გაუგებრობაა. საკონსტიტუციო კომისიაში უკვე წარმოდგენილია რამდენიმე პროექტი „უმცირესობათა უფლებისა„. სამწუხაროდ, საკითხი სის წორით თითქმის არავისა აქვს დაყენებული. ყველა ავტორი პროექტებისა გადაქანებულა იმ არეში, რომელიც ჩვენ სულ არ შეგვეხება. ყველა ჰცდილობს მოაწყოს თავის ეროვნული უმცირესობა **სახელმწიფოებრივად** და მისცეს მას ისეთი უფლებები, რომელიც სრულებით მიუღებელია და შეუხამებელი სახელმწიფოს იდეასთან. ყველას დაჰვიწყებია, რომ საქართველოს რესპუბლიკის დაარსება თვითონ არის ეროვნულ საკითხის გადაწყვეტა ე. ი. ეროვნული სახელმწიფო. ამ ეროვნულ სახელმწიფოში სხვა ერების სახელმწიფოებრივად მოწყობა არის პოლიტიკური nonsens, უარისყოფა თვითონ საქართველოსი და მისი აუცილებელი დაშლა, როგორც სახელმწიფოსი.

საკითხი აგრე არა ჰდგას. ჩვენ გვინდა, როგორც ეს საქვეყნოდ ვალიარეთ ჩვენს დამოუკიდებლობის აქტში: „საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა განვითარების თავისუფალ ასპარეზს გაუხსნის მის ტერიტორიაზე მოსახლე ყველა ერს“. განვითარება შეიძლება იყოს ეკონომიური, კულტურული და პოლიტიკური. და მართალაც არც ერთი ეს სფერო არ იყო დაარეკ იქნება დახშული ან აღკრძალული არც ერთი ეროვნებისათვის. ამას ჰამტოუ ლობს დემოკრატიზმი. დემოკრატიზმის პრინციპები—თავისუფლება და თანასწორობა—უკვე გატარებული გვაქვს ან უნდა გავატაროთ ცხოვრებაში. კანონმდებლობაში ჩვენც გვაქვს საყოველთაო არჩევნები და პროპორციული სისტემა, რომლის საშუალებით ღიაა კარი ჩვენი კანონმდებლობისა ყოველი ჯგუფისათვის. თუ ეროვნული იდეა ისე ძლიერია ხალხში, რომ სჭარბობს ყოველ სხვა იდეას (მაგ. სოციალურს), მან შეიძლება შემოიკრიბოს მთლიანად ყოველი ეროვნულ უმცირესობა და გაიყვანოს პარლამენტში თანაბარი რიცხვი წარმომადგენლებისა. საპარლამენტო კომბინაციების საშუალებით ზოგმა შეიძლება შიახწიოს მინისტრის პორტფელსაც და მოექცეს მართვა-გამგეობის სათავეში. ამ ნაირად პოლიტიკური ასპარეზი ღიაა და გაშლილი ყველასათვის.

ეკონომიური მხარე ხომ სადავო არ არის. თუმცა სოციალისტები ჰმართავენ ჯერ ჯერობით ჩვენს ქვეყანას, მაგრამ ჯერ მაინც შორს არის სოციალისტური წარმოება ეკონომიური ცხოვრებისა. აქ ჰმოქმედებს ზოგადი პრინციპი სამოქალაქო თავისუფლებისა. მაშასადამე ყველას ეძლევა ვრცელი ასპარეზი აამოძრავოს თავისი ჯანი, კაპიტალი, გული და გონება, ეკონომიური განვითარებისათვის.

დარჩა კულტურული მხარე. აქაც რასაკვირველია ყველას უნდა ჰქონდეს სრული თავისუფლება—დაარსოს გავშირები, გახსნას სკოლები, წიგნთ-საცავები და სხვა. ესეც დემოკრატიული პრინციპია და ამის წინააღმდეგ არავინ არის. საჭიროა სახელმწიფომ და ადგილობრივ თვითმმართველობებმაც გაილონ ამისთვის საკმარისი თანხა. კერძო ინიციატივა და საზოგადოებრივი მუშაობა, შეძლებისა და გაჯარად სახელმწიფოს დახმარებით, ამ მოთხოვნილებას საკმაოდ დააკმაყოფილებს.

საზოგადოდ, აქ, სადაც დამყარებულია დემოკრატიული წესწყობილება, არსად არ ისმის ჩივილი და უკმაყოფილება ეროვნულ უმცირესობათა. ასეთია საფრანგეთი, ასეთია ბელგიაც.

ბ ნ ა.

ბელგიაში არის მხოლოდ ორი ენა, თითქმის თანაბრად გავრცელებული; აგრეა კანადაშიც (ინგლისური და ფრანგული კვებეკში). სულ სხვა სურათს წარმოადგენს საქართველო. ჩვენში იქნება ათი—თუ თუთხმეტი ენა. პრაქტიკულად ყოველად შეუძლებელია მათი გათანასწორება და თანასწორად ხმარება მართველობასა და სასამართლოში. გარდა ამისა, დიდი განსხვავებაც არის: ფრანგული ენა, რომელსაც დიდის სიამოვნებით და გულმოდგინეთ ჰსწავლობს ყოველი ფლამანდიელი ან შვეიცარელი, დიდს ღირებულებას წარმოადგენს: იგი—ბეჭედ მსოფლიო კულტურისა. ჩვენში კი სომხური, ოსური, აფხაზური არავითარ ბეჭეს არ წარმოადგენს და არ გვიახლოვებს არავითარ მსოფლიო კულტურას. შეიძლება სავალდებულოდ გავხადოთ ყველა ეს ენები?! ბელგიაში ან შვეიცარიაში ფრანგული ენის შესწავლა აქტია თავისუფალი ნებისყოფისა, ჩვენში კი შესწავლა სომხურის, ოსურის ან აფხაზურის იქნებოდა აქტი ძალდატანებისა. ამიტომ ჩვენში სავალდებულოა ერთი ენა, ენა სახელმწიფოსი, ყველა დანარჩენი ენა თავისუფალია.

ამისდა მიხედვით უნდა გადაწყვეტილი იყოს ყველა სადავო მომენტები ენის ხმარებისა. ყოველი ენის ხმარება შეიძლება ყოველგან, მხოლოდ წარმოება საქმისა უნდა იყოს ქართულად, სახელმწიფოს ენაზე. წარმოებას არა აქვს ადგილობრივი ხასიათი; იმას უნდა სახელმწიფოებრივი მეთვალყურეობა და ხშირად სახელმწიფოებრივი ნებისყოფის გატარება. აიღეთ, მაგ., სასამართლო. ერთი სასამართლოს გადაწყვეტილება გადადის მეორეში, შემდეგ—მესამეში. ყველას სჭირია მართლმსაჯულება, მაშასადამე, სენატის სიტყვა და გადაწყვეტილება ეს კი შეუძლებელია, თუ საქმის წარმოება არ იქნება სახელმწიფო ენაზე. ჩვენ მართლ მსაჯულებას ვერ გავწირავთ, ვერ გავწირავთ უფლებრივი შეგნების მთლიანობას სახელმწიფოში.

მეორე მხრივ, მართალია, მართველობა ახლოს უნდა იდგეს ხალხთან, ხალხის ენა უნდა გაეგებოდეს მას. ამიტომ სასურველია სავალდებულო გავხადოთ ყველა მოხელეთათვის ცოდნა ადგილობრივი უმრავლესობის ენისა, თუ ეს უმრავლესობა არა-ქართულია.

გიორგი გვაზავა.

პროვინციალური ცხოვრება

სამხედრო გარდატეხა ბერლინში

ბერლინი 13 მარ. ბერლინში მონარქიული სამხედრო გარდატეხა მოხდა. რკინის დივიზია, რომელიც ბერლინიდან 20 ვერსზე იდგა სატახტო ქალაქში შევიდა. ღამის განმავლობაში ჯარების სარდლებს მოლაპარაკება ქონდათ შეიდემანის მთავრობასთან, მაგრამ მინისტრთა საბჭომ დაადგინა ყველა მათი მოთხოვნილება უარეყო ჯარებმა დაიკავეს მთავრობის შენობები და გაზ. „ფორვერტის“ რედაქცია. გამოუშვეს პროკლამაციები მთავრობის ჩამოგდების რეიხსტაგისა და დამფუძნებელი კრების გაშვებისა, ძალაუფლების კაპპისა და ფონლიუტვიცის ხელში გადასვლის შესახებ. კაპმ ამირბარ ფონ-ტირპიცთან ერთად დაარსა სამშობლოს პარტია. მან ებლა სახელმწიფოს კონცლერისა და პრუსიის პრემიერის სახელწოდება მიიღო. გენერალი ფონ-ლიუტვიცი ჯარების მთავარსარდალია. ებერტმა და ნოსკემ თავისი მთავრობის სახელით გამოუშვეს მანიფესტი, რომელშიც ისინი მშრომელთ წინადადებას აძლევენ რომ ამ გადატეხას საყოველთაოს გაფიცვით უპასუხონ. აქამდის არაფითარი ცნობა არ მიგვიღია არეულობის შესახებ. და არ ვიციან ეს მოძრაობა გადავიდა, თუ არა პროვინციაში.

ბაუერის განცხადება.

ბერლინი. 14 მარ. ბაუერის მთავრობა პრეზიდენტსა და რეიხსკანცლერთან ერთად ბერლინიდან დრეზდენში გადავიდა.

საერთო მდგომარეობა.

ბერლინის მცხოვრებნი ამ გადატრიალებას სრული სიმშვიდით შეხვდენ ქუჩის ცხოვრება ნორმალურია, ქარხნებში მუშაობა გრძელდება. ახალმა მთავრობამ გამოსცა პროკლამაცია, სადაც იგი თავის თავს „თავისუფლებისა და წესრიგის პარტიას უწოდებს და პირობას იძლევა ვერსალის საზავო ხელშეკრულობის ცხოვრეაში გატარების შესახებ. ახალი მთავრობა კატეგორიულათ უარყოფს მონარქიის აღდგენისა, ან ერთ-პიროვნულ დიქტატურის დამყარების სურვილს, ნახევრად ოფიციალურ განცხადებაში ახალ მთავრობა ყველა მშრომელს პირდება, რომ იგი უზრუნველყოფს, მათ მონაწილეობას ქვეყნის მართვა-გამგეობის საქმეში, ახალი მთავრობა აცხადებს: არსებული რესპუბლიკანურ კონსტიტუციის თანახმად მოხდება სახალხო წარმომადგენლების ახალი არჩევნები უმეტესობის სოციალისტების პარტიამ და ყველა პარტიის პრეზიდიუმის წევრებმა, რომელნიც ძველ კოალიციურ მთავრობაში შედიოდენ, ხალხს პროკლამაციით მიმართეს საერთო შთაბეჭდილება ისეთია, რომ როგორც ბერლინის მცხოვრებლებში აგრეთვე ჯარებში სრული მშვიდობიანობა სრსებობს. ცნობები მოვიდა მაგდებურში დაწყებულ საყოველთაო გაფიცვის შესახებ.

კაპის განცხადება.

მოსკოვი, 14 მარ. დოკტორმა კაპმა საუბარში განაცხადა, ახალმა მთავრობამ იცის, რომ მუშების უმეტესობა შესაძლებელია ოპოზიციაში ჩაგვდგეს. მთავრობამ განაცხადა, რომ იგი სათავეშივე სასტიკათ ჩააქრობს მუშათა ყოველგვარ გამოსვლებს და თუ მუშებმა ძალას მიმართეს, მაშინ მათ წაართმევენ იმ უფლებასაც, რომელიც ამ ცოტა ხანში მიიღეს.

შავ თეთრ-წითელი დროშები.

ბერლინი, 14 მარ. ბერლინის ყველა სალხზე შავ-თეთრ-წითელი დროშები ფრიალებს.

ახალ მთავრობის სამყოფი ადგილი.

ბერლინი, 14 მარ. ახალი მთავრობის სამყოფი ადგილი შავთულის ხლართით არის შემოვლებული.

ახალი მთავრობა კონტრ რევოლიუციონური არ არის.

გერმანიაში კონტრ-რევოლიუციაა. კონტრ-რევოლიუციონური მთავრობა, რომელმაც ბერლინში ძალა-უფლება ხელში ჩაიგდო ყველას არწმუნებს, რომ ის მონარქიული არ არის.

ახალი მთავრობა და მუშათა პარტია

ახალი მთავრობა მუშათა პარტიის

ერთ-ერთ მხარის დაჭერას ეძებს. მაგრამ მუშები ჯერ ჯერობით თავს იკავებენ. პროვინციიდან მოსული ცნობით სხვა ქალაქებში კონტრ-რევოლიუციონურ მოძრაობას მხოლოდ ჯარი ეშმრობა. მთელი რეინის ოლქი და ვესტფალიის მუშები ბერლინის გადატრიალებას უარყოფითად შეხვდენ. მრავალ ქალაქში საერთო გაფიცვები გამოაცხადეს. ბერლინში მრავალი ქარხანა გაიფიცა: დიუსელდორფში, ბერლინში, და ფრანკფურტში შეტაკება მოხდა და ახალი და ძველი რეჟიმის მომხრეთა შორის. მოკავშირეები გერმანიის ამბებს ყურადღებით ადევნენ თვალს. მათ გადასწყვიტეს, რომ ყოფილ მეფის ვილგელმის თავდაცვა გააძლიერონ. მოკავშირეებს ეშინიათ, რომ ის ბერლინში არ გაიქცეს სადაც მისი გამოცხადება მდგომარეობას უფრო გაართულებს. გერმანიის მუშები აღელვებული არიან მონარქიული ავანტიურის ასეთი დაბოლოებით. რეინის მთელ ოლქში, ვესტფალის სამრეწველო ოლქში უკვე საერთო გაფიცვები დაიწყო. ფრანკფურტში, ნიურნბერგში, მაგდებურგში, ბრესლავში და ბერლინში უკვე გაიფიცა მრავალი ქარხანა. გაფიცული არიან წყალსადენის და ელექტრონის სადგურის მუშები. ბერლინის რკინის გზის მუშაობა შეწყდა. მოელიან მესტამბეთა გაფიცვის. სამხრეთ-გერმანიიდან მოსული ცნობით იქ ახალი მთავრობის საწინააღმდეგო დემონსტრაციები მოხდა.

ახალი მთავრობა მონარქიულია.

კარლაფონი. 14 მარტი. ახალი მთავრობა სცდილობს ისეთი შთაბეჭდილება მოახდინოს, ვითომ ის არც რეაქციონური და არც მონარქიულია. ის აცხადებს, რომ მზად არის შეასრულოს ვერსალის ხელშეკრულება. მაგრამ ის გარემოება, რომ კანცლერად და მთავრობის მეთაურად არის ცნობილი პანგერმანისტი დოკტორი ფონ-კაპი, თავდაცვის მინისტრად ცნობილი მონარქისტი გენერალი ფონ-ლიუტვიცი დაშახასიათებელია იმისა რომ ახალი მოძრაობა ნამდვილი რეაქციონური და მონარქიულია.

ბავარიის ნიურენბერგის, საქსონიის და ბადენის მთავრობანი ახალ მთავრობის წინააღმდეგ

კარლაფონი 12 მარ. ბავარიის, ნიურენბერგის საქსონიის და ბადენის მთავრობა მოლაპარაკებას აწარმოებს კონტრრევოლიუციის საწინააღმდეგოდ ძველი მთავრობის სამხედრო მინისტრი ნოსკე საქსონიის ჯარს სათავეში ჩუდგა.

მოკავშირეთა მთავრობა და გერმანია

კარლაფონი 14 მარ. მოკავშირეთა მთავრობა გერმანიის ამბებს ყურადღებით ეპყრობა. უმაღლესი საბჭო ზომებს ამზადებს, წინდაწინ გაუთვალისწინებელ მოსალოდნელ შემთხვევისათვის, რომელმაც შეიძლება გავლენა იქონიოს ხელშეკრულების პირობის აღსრულებაზე. მარშალ ფოშმა დაიჭარა თავის საინსპექტორო მგზავრობა გერმანიის საოკუპაციო ოლქებში. ძლიერ ყურადღებით იხილავენ ექს-კაიზერის საკითხს. ალიარეს, რომ აუცილებელია მისი თავდაცვის გაძლიერება, რადგან მისი გაქცევა და ბერლინში გამოცხადება უფრო გაართულებს საქმეს.

მუშები ვეიმარში.

კოპენჰაგენი. 14 მარტი. ჰამბურგიდან ცნობები მოვიდა, გერმანიის მდგომარეობის შესახებ. ვეიმარში მუშები შეიარაღდენ და დაიკავეს მთავრობის დაწესებულებები, მაგრამ დიდ ხანს ვერ შეინარჩუნეს. ბრაუნშვეიგში, კუკგსგაფენში ჯარს ჯერ კიდევ არ გამოუცხადებია ახალი მთავრობისადმი დამოკიდებულება. შტეტინში საერთო გაფიცვები გამოცხადდა. ვესტფალიაში ძალა-უფლება სამხედრო პირთა ხელშია. რურის ოლქში სამთო მუშების უმეტესობა გაფიცულია. ვიდგენშტარსენში ჯარი ახალი მთავრობის მხარეზეა. ყველგან მცირე შეტაკება ხდება.

მდგომარეობა ბერლინში.

ლონდონი 15 მარ. ბერლინში სამხედ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რო გადატრიალება მოხდა. ბალტიის უოფილმა ჯარის კაცებმა და მეზღვაურებმა ქალაქი დაიკავეს. მოძრაობის სათავეში სედანან ფონ-კაპი და გენერალი ფონ-ლიუტვიცი, ცნობილი პანგერმანისტები.

ებერტის მთავრობა.

ებერტის მთავრობა გაიქცა დრეზდენში, სადაც საყოველთაო ვაფიცვა გამოაცხადა.

რეინის პროვინციებში.

„ბტი ეურნალი" ათავსებს კობლენცში მყოფ მისიის საგანგებო კორესპონდენტის წერილს, სადაც აწერილია ის შთაბეჭდილება, რომელიც მოკავშირეთა ჯარების მიერ დაკავებულ რეინის პროვინციებში გერმანიაში მომხდარმა გადატრიალებამ მოახდინა. ტრირესა და კელნში სოციალისტების მანიფესტაციებია სწერს იგი: კელნში საერთო გაფიცვას ორშაბათიდან ელიან მოკავშირეთა უმაღლეს კომისარს ბ. ჰოლტირარს შაბათ დილით მოლაპარაკება ჰქონდა დიდი ბრიტანეთის, შეერთებულ შტატებისა, და ბელგიის კომისრებთანო. შემდეგ მან მიიღო რეინის პროვინციებში დანიშნული უმაღლესი კომისარი. შაბათს, შუადღისას ტირარი ავტომობილით გაემგზავრა მაინცში, სადაც იგი უნდა მოელაპარაკოს გენერალ დუგუტს, რომელიც საფრანგეთის საოკუპაციო ჯარებს სარდლათ ითვლება. „ბტი ეურნალი" ამას უმატებს: მოკავშირეთა მთავრობა არ ჩაერევა მოსალოდნელ მანიფესტაციებში, თუ კი მშვიდობიანობა არ იქნება დარღვეული. ყოველ გვარი გაფიცვა საზოგადო სამსახურში ჰაგის კონფერენციის თანახმად აკრძალული იქნება. მოძრაობა რეინის გზებზე, სამსახურები სხვა და სხვა ტრანსპორტში, განათებისა და წყალსადენის საქმეში და საგზაროების და მიხედვით სამხედრო კონტროლის ზედამხედველობის ქვეშ იქნება აღებული სხვა ყველა დანარჩენში გერმანელებს სრული თავისუფლება ექნებათ მინიჭებული.

მაიერი მილიერანთან.

ბარიზში მყოფი გერმანიის რწმუნებული მაიერი კვირას შუადღისას მილიერანის სანახავად გაემგზავრა. მაიერმა, რომელიც ბარიზში გაგზავნილი იყო, ეხლა დრეზდენში გაგზავნილ მაუერის მთავრობის მიერ, საფრანგეთის მთავრობის თავმჯდომარეს სთხოვა, რომ მაუერის მთავრობა კვლავ ჩასთვალონ გერმანიის ერთად-ერთ დაკანონიერ მთავრობად. იგი სცდილობდა მილიერანის დარწმუნებას იმაში, რომ კაცდერკაპის რეაქციონიული მოძრაობა ვერ გაიმარჯვებსო".

მთავრობის გასვლა ბერლინიდან. გენ. ვინდენბურგი — გერმანიის პრეზიდენტი.

(იტალიის პოლიტიკურ საგენტოს რადიო-ცნობები. (მარტის 16)

ციურიხი, მარტის 14. ბერლინიდან იუწყებიან, რომ დებრეცენში თავმოყრილი ჯარები, რომელთა შორის 2 საზღვაო ბრიგადა იმყოფებოდა, ბერლინისკენ გაეშართა და დღეს დილით დაიპყრო იგი; გამოშვებულია პროკლამაცია, რომელიც იუწყება, რომ საიმპერიო მთავრობა აღარ არსებობს და მთელი ხელისუფლება ცნობილ მონარქისტ დიქტატორის ფონ-კაპპის ხელში გადავიდა, რომელსაც საიმპერიო კანცლერის და იმპერიის მშვიდობიანობის მინისტრის სახელს უწოდებენ. გაზეთები იუწყებიან, რომ მთავრობამ უარჰყო აჯანყებულთა ულტიმატუმი და ამიტომ მთავრობის წევრებმა ბერლინი დასტოვეს; აჯანყებულთა ბრიგადები ბერლინში შავ-წითელ-თეთრი ფერის დროშით შევიდნენ ისე, რომ მათთვის არავითარი წინააღმდეგობა არ გაუწევიათ; ხმები დადის, რომ გენ. ჰინდენბურგს იმპერიის პრეზიდენტად გამოაცხადებენ.

ფონ-იაგოვი და გენ. ფალკენ ჰაინი მოძრაობის მეთაურნი.

ბაზელი. მარტის 13. ბერლინიდან იუწყებიან, რომ კანცლერ-ბაუერს ძალაუფლებაზე ხელის აღების დროს არავითარი წინააღმდეგობა არ გაუწევია, რადგან სისხლის ღვრა თავიდან აეცილებინა. კონტრევოლუციონურ მოძრაობას სათავეში უდგანან. ფონ-კაპპი, ფონ-იაგოვი და გენ. ფალკენ-ჰაინი. დრეზდენიდან იუწყებიან, რომ დროებითი მთავრობა ამ ჟამად დრეზდენში იმყოფება.

უცხოეთი

სომხეთი

დიპლომატიური წარმომადგენელნი.

სომხეთის დიპლომატიურ წარმომადგენლად ბრაზილიის მთავრობასთან დანიშნულია ეტიენ ბრაზილი. რუმინეთის მთავრობასთან დროებით წარმომადგენლად ხიდირიანი დანიშნა.

„აიკოპის" სტიპენდიანტები.

„აიკოპის" გამგეობამ თბილისში გამოგზავნა კოოპერაციის კურსების მოსასმენად 15 სტიპენდიანტი, რისთვის 200,000 მან. გადასდო.

რუსეთი

ხალხთა ლიგა და რუსეთის საკითხი.

(საქ. დეპ. საგ.)

შაბათს პარიზში საგარეო საქმეთა საამინისტროს შენობაში შეიკრიბა ხალხთა ლიგის საბჭო. ბურჟუამ კრებას წარუდგინა ლიოდ ჯორჯის წერილი, რომ ხალხთა ლიგამ გააგზავნოს რუსეთში საანკეტო კომისია, რომელიც იქიდან მიუდგომელ ცნობებს გამოიტანს. დელეგატებმა ერთსულოვნათ მიიღეს წინადადება 10 კაცისაგან საანკეტო კომისიის შედგენის შესახებ. ამათ მინდობილი ექნებათ თანამედროვე რუსეთის ცხოვრების პირობების შესახებ მიუდგომელ ცნობების შეკრება. ამ კომისიის ყოველ წევრს თანაშემწეთ ორი მრჩეველი ეყოლება. ამ წევრებთაგან ორს—პატრონსა და მუშას—წამოაყენებს შროშის საერთაშორისო ბიურო. შემდეგ საბჭომგადასწყვიტა ჟენევის წითელ ჯვარს ჩაბაროს მზრუნველობა ტიფით ავათმყოფ პოლონელების მიმართ. დელეგატებთან თათბირის შემდეგ, ლეონ ბურჟუამ მომავალი სხდომის ადგილად დანიშნა რომი. შემდეგი სხდომები აპრილის დასაწყისში გაიმართება.

შავი ზღვის სანაპიროს მდგომარეობა.

გაზ. „ვეჩ. ვრ." იტყობინება, რომ სოჭის მხრიდან მწვანეთა რაზმი ტუაპსეში შეიჭრა, ქალაქი დაიპყრეს, გაძარცვეს სამგზავრო მატარებლის მგზავრები და გოიტხის ულელტეხილისაკენ გაემართნენ, სადაც სადგური გოიტხი და ნავაგინსკაია დაიჭირეს. გზაზე მწვანეთა რაზმმა კიდევ გაძარცვა ერთი სამგზავრო მატარებელი. ნავაგინსკაიდან მწვანეებმა ლადიჟინსკზე შეტევა მოინდომეს, მაგრამ მაიკოპის ყაზახობის წინააღმდეგობის შემდეგ უკანვე დაიხიეს.

გელენჯიკის გაწმენდა.

ნოვოროსისკიდან მოსულ ჯარის მიერ გელენჯიკი მწვანეთა ჯარისაგან გაწმენდილია.

ინგლისი

ხეხი ინგლისისაგან.

თუმთა პალატაში ჩემბერლენის განცხადებით უცხო სახელმწიფოთა სეხი ინგლისისაგან შემდეგ ციფრებში გამოიხატება: რუსეთი—568.000.000 გირვანქა, საფრანგეთი—470.500.000 გირ., იტალია—470.000.000 სერბია—20 000.000, საბერძნეთი, პორტუგალია, რუმინია და სხვა მოკავშირენი—51,000,000 გირვანქა. მოკავშირეთა საერთო სეხი აღებული ინგლისისაგან 1.666.000 000 გირვანქას აღწევს.

გერმანია

გერმანია ინდოეთის ბაზარზე.

ბომბეიდან „ტაიმს"ს აცნობებენ, რომ გერმანია უკვე შეიჭრა ინდოეთის ბაზარზე.

იანვრის დამლევს ბომბეიში ჩავიდა გერმანული საქონელი— უფრო კი შუშა და მინეულობა.

მრავალ ინდოურ ფირმამ მიიღო წინადადება გერმანიასთან ვაჭრობის გასაბლებლად და კიდეც დაიწყო საქონლის გზავნა ინდოეთიდან. უკანასკნელ ორ კვირას ბომბეიდან გერმანიაში ბამბის რამდენიმე მნიშვნელოვანი პარტია გაიგზავნა.

ჰუნგრეთი

ამირბარი ხორტი და ბოლშევიზმი.

ჰუნგრეთის უმაღლეს მართველად ამორჩეულ ამირბარ ხორტიმ ბოლშევიზმის შესახებ ამერიკელ ჟურნალისტს შემდეგი განუცხადა:

„ვიდრე მე ცოცხალი ვარ, ბოლშევიზმი ჰუნგრეთში ფეხს ვერ მოიკიდებს. თუ კი ის სიცოცხლის ნიშანს გამოიჩენს, მე მას თავისივე სისხლში ჩავახრჩობ. სამხედრო ძალა, რომელიც ჩემს განკარგულებაშია, ყოველთვის ბზადაა ბოლშევიკურ მოძრაობას შეებრძოლოს.

ჟურნალისტის შეკითხვაზე: — რას იზამთ, თუ ბოლშევიზმი თქვენს ქვეყანას უცხოეთიდან დაეშუქრა.—ხორტიმ უპასუხა:—ჩემი ჯარი არაა მრავალ—რიცხოვანი, სამხედრო მოწყობილობა მას ცოტა აქვს, მაგრამ ამ მოძრაობას მე მაინც ჩავაქრობ, რადაც უნდა დამიჯდეს.

რუსეთი და პოლონეთი

(უცნობ სადგურიდან ინგლისურ ენაზე)

(საქ. დეპ. საგ.)

მოსკოვიდან იუწყებიან, რომ რადეკი ამჟამად იქ იმყოფება. კრემლში მისვლის დროს მან გრძელი სიტყვა წარმოთქვა პოლონეთის მხრივ შემოტევის შესაძლებლობის შესახებ. აღნიშნა, რომ ყოველ წლივ ომის გამო აღმოსავლეთ ევროპაში ზავი უკან იხევს ერთი წლით. პირველ რიგში მან აღნიშნა ის მიზეზები, რომელითაც საბჭოთა რუსეთს არა აქვს და არც შეუძლია ეცნოს პოლონეთის მიმართ აგრესიული მიზნები. ის ამტკიცებს, თუ პოლონეთი არსებითად რამდენათ მნიშვნელოვანი იყო ძველი იმპერიალისტური, რუსეთისათვის, რომელიც თავის პოლიტიკას ამყარებდა სტამბოლის აღების შესაძლებელობაზე, პოლონეთის მთავრობა რუსეთის სამხრეთ აღმოსავლეთის საზღვრების შესაძლებელ გაფართოების დამფარველ საშუალებათ შეიქნა პოლონეთის შენარჩუნების ასეთმა სტრატეგიულმა პოლიტიკამ, თავისი არსებობა შეწყვიტა. შემდეგ, რევოლიუციონური თვალსაზრისით პოლონეთზე შეტევა იქნება უდიდესი.... (სიტყვა დამახინჯებულია). აღიარებულია ნაციონალური გრძნობის განვითარება. პოლიტიკური თვალსაზრისით არაფერი არ იქნებოდა იმაზე ცუდი, რომ კომუნისტური ტენდენციები პოლონეთში შეიარაღებული ძალით შეტანილი იყო. რუსეთს სურს იცხოვროს მშვიდობიანათ, შეუდგა მშვიდობიანობის აღდგენას. ამის დამამტკიცებელია იმ ჯარის გარდაქმნა, რომელმაც დენიკინთან და კოლჩაკთან თავის სამხედრო მიზნებს მიაღწია. ამიტომ ჩვენ მოგამზადეთ და წინადადება მივეცით მეგობრული შეთანხმებისა. ჩვენ გვსურს რეალური ზავი და ვსაჭიროებთ მხოლოთ ზავს, საყურადღებოა მხოლოთ ის, რაც რეალურ ზავი შეთანხმებას წარმოადგენს, და რაც ორივე მხარეს შეეფერება. პოლონელებს ეს არ ესმით და თვითონ აქვთ რა აგრესიული ტენდენციები არ შეუძლიათ დარწმუნდენ, რომ ჩვენც ამგვარივე არა ვართ. ისინი ლაპარაკობენ, რომ მათ არა სურთ ზავის შეკვრა მუქარის ზედგავლენით ჩვენ რეალური ზავათ არ მიგვაჩნია, რომელსაც ერთი მხარე მეორეს ხელს უელში სტაცებს და ზავზე ხელის მოწერას აიძულებს. ჩვენ ამიტომ არც მოვითხოვთ დაჟინებით სტრატეგიულ საზღვრებს და გვსურს რეალური ზავი და არა ბრესტისა. მაგრამ, როდესაც ეტყობა, მათ სურთ ფაქტიური ზავი. ჩვენ მათ ვეუბნებით: „თუ თქვენ მოითხოვთ ამ გვარ ზავს, ჩვენ, თუმცა გვირჩევნია სინდისიური ზავი, მაგრამ მიუხედავად ამისა მზათა ვართ რომ ამაზედაც დაგეთანხმოთ სთქვა ნოტის შესახებ რადეკი ამბობს: „ნუ იფიქრებენ ისინი თითქოს ჩვენ ზავი გვსურს იმიტომ, რომ იარაღსა გყრით. უბრალო აზრიც კი იმის შესახებ, თითქოს პოლონეთს შეეძლოს ამგვარ ზავზე ხელის მოსაწერად რუსეთის იძულება, სასაცილოა. როდესაც ისინი 1792 წლის საზღვრებს შესახებ ლაპარაკობენ, იცით ეს რას ნიშნავს. ამით პოლონეთის საზღვარი გაიგლის ლუგზე, ველიკე ლუგზე, და ოსმალენსკზე, ე. ი. თითქმის კიევამდის მივა. ამაშიგე შევა დნეპრის მარჯვენა ნაპირზე მდებარე ადგილთა ნაწილი. ეს ზავი კი არ იქნება, არამედ ომიანობის მუდმივ მუქარად გახდება. ეს არ იქნებოდა არც პოლონეთის ხალხისათვის გამოსადეგი. პოლონეთის მეამულენი ფიქრობენ, რომ აუცილებელია ახალი ომი. მათ სურთ ბრძოლის ალაპარეზი პოლონეთის ნამდვილ საზღვრების გარეშე მოამზადონ.

ახალი ამბები

მთავრობაში

მთავრობამ დადგინა:

შტატების დამტკიცება

მიღებულ იქნას და გადაეცეს დამფუძნებელ კრებას დამფუძნებელ კრების დაწესებულებათა შტატები.

ჯამაგირების მომატება ხახალხო გვარდიის მოხამსახურეებს

სახალხო გვარდიის მოსამსახურეებს ჯამაგირები გაუდიდეთ 1 თებერვლიდან დეკრეტი გადაეცეს დამფუძნებელ კრებას.

ქალაქი ოფიციოზისთვის

დაევალოს მომარაგების სამინისტროს მისცეს გზა. „საქართველოს რესპუბლიკასი 100 ფუთი ქალალდი.

მომარაგების სამინისტროსთვის აღნიშნულ ქალალდის საფასურის გადასახდელად გადიდის შინაგან საქმეთა სამინისტროს განკარგულებაში 60,000 მან. 10 მილიონიან ფონდიდან ხსენებულ გაზეთის ხარჯთ აღრიცხვის ანგარიშში.

ნეიტრალურ ზონის კომისარის გამოცვლა

გადაყენებულ იქნას თანამდებობიდან ნეიტრალურ ზონის კომისარი ან. სიმ. ლორთქიფანიძე და მის ადგილზე დანიშნას გ. ლონტი.

ხალ. ჩების გადანის დაბეგვრა

ხალიჩების გამტანთ გადახდეს საქ. პორტო გადასახადი გასატან ხალიჩების ღირებულების (მომარაგების სამინისტროსთან არსებულ კომისიის შეფასებით) 25 პროც.-ის რაოდენობით ბონებით. ასეთი წესი გავრცელდეს აგრეთვე გასატან ცხვრის ტყავზე და სხვა წვრილ საგნებზე.

შუამდგომლობის უარყოფა

უარი ეთქვას თხოვნაზე რესპუბლიკის ჯარების ყოფილ სამხედრო კონტროლიორ ნ. ნ კობიაშვილს თბილისის დროებითი საგანგებო სასამართლოს 1919 წ. ენკენისთვის 20 ს განჩენით გადაწყვეტილ სასჯელის პატიების შესახებ.

სასამართლოს ახალი საბაჟო მარკები

დამტკიცებულ იქნას წარმოდგენილი ნიმუშები სასამართლოს საბაჟო მარკებისა.

ციხეების დაბრუნება იუსტიციის სამინისტროსთვის

გაუქმდეს მთავრობის წარსული წლის ენკენისთვის 27-ის დადგენილება (ციხეების შინაგან საქმეთა სამინისტროს გამგეობაში გადაცემის შესახებ) და რესპუბლიკის ყველა ციხეები გადაეცეს იუსტიციის სამინისტროს გამგეობაში ყველა მათთვის არსებულ კრედიტების იუსტიციის სამინისტროზე გადარიცხვით. წარმოდგენილი შტატები და ხარჯთაღრიცხვა მიღებულ იქნას და გადაეცეს დამფუძნებელ კრებას მცირედი შესწორებით.

ნაფიც მსაჯულთა დებულების შეცვლა

მიღებულ იქნას და გადაეცეს პროექტი ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს დებულების შეცვლისა.

სახალხო გვარდიის შესანახად თანხის გადადება

მიღებულ იქნას და გადაეცეს პროექტი დეკრეტისა სახალხო გვარდიის შესანახად ყოველ თვიურად 2 თვის განმავლობაში 15 მილ. მან. გადადების შესახებ.

ახალი სამხედრო ფორმის დამტკიცება

მიღებულ იქმნას სამხედრო მინისტრის მოხსენება საქართველოს ლაშქრის ტანსაცმელის ახალი ფორმის დამტკიცებისა და ახალი ფორმის შესაძენად ოფიცერთათვის ერთდროულად ორას თუმნის მიცემის შესახებ და სათანადო დეკრეტი გადაეცეს დამფუძნებელ კრებას.

დახმარება კერძო სასწავლებლებს.

კერძო სასწავლებლებისთვის დახმარების აღმოსაჩენად გაღებულ იქმნას ნახევარი მილიონი მან. განათლების სამინისტრომ სათანადო დეკრეტი შეიტანოს დამფუძნებელ კრებაში.

20 მილ. გადადება ევროპაში ეკონომიურ მისიის გასაგზავნად.

მიღებულ იქმნას და გადაეცეს დამფუძნებელ კრებას ფინანსთა მინისტრის დეკრეტი ევროპაში კომერციულ სააგენტოების დასაარსებლად და ეკონომიურ მისიის გასაგზავნად 20 მილ. მანეთის გადადების.

დამტკიცდეს ფინანსთა მინისტრის მოხსენებასთან დართული დებულება უცხოეთში კომერციულ სააგენტოებისთვის.

სასამართლოში

ოლქის სასამართლოს სესიის დაბრუნება თელავიდან.

თელავიდან მარტის 15 ს დაბრუნდა თბილისის ოლქის სასამართლოს სესია. 5 დღის განმავლობაში მარტის 10-დან 15 მდე სესიას გაურჩევია 7 საქმე.

ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტის მოწყობა თელავში.

თბილისის ოლქის სასამართლოს სესიამ თელავში ყოფნის დროს იქ მოაწყო ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტი. არჩეულია სულ 200 ნაფიცი მსაჯული და 24 კანდიდატი. საყურადღებოა, რომ არჩეულ ნაფიც მსაჯულთა უმეტესობა მაღაკაცებია და უმრავლესობა ცენზიანია.

თბილისის ნაფიც მსაჯულთა უწყებები.

ვინაიდან მილიციისთვის დასარიგებლად გადაცემული სასამართლოს უწყებები დაგვიანებით მისდით და ზშირად არც კი მისდით, გადაწყვეტილია ნაფიც-მსაჯულთა სასამართლოს კამოსაწვევი უწყებები საგანგებო შიკრიკების საშუალებით იქმნას დარიგებული.

გიორგი გუჯეჯიანის საქმე ხელახლა.

გიორგი გუჯეჯიანის საქმე, რომელსაც საჩხერის რაიონის საველე სასამართლოს მიერ მისჯილი ჰქონდა 6 წლის კატორღა ა) წ. მარტის 9-ს განიხილა სენატმა და დადგინა:

თანახმად სენატის დებულების 1,4 და 6,8 და აგრეთვე ს. ს. წ. წ. მე-14 მ. საჩხერის რაიონის საველე სასამართლოს 22 დეკემბრის 1919 წლის განაჩენი შესახებ გიორგი გუჯეჯიანისა გაუქმებულ იქნეს და მთელი საქმე და მისი წარმოება არსებულის წესით მოსპობილად იქნეს აღიარებული, მიეცეს პალატის პროკურორს, ბ. იუსტიციის მინისტრის საშუალებით, წინადადება დაუყონებლივ გუჯეჯიანი განთავისუფლებულ იქნეს ციხიდან და სრულიად სასჯელისაგან. მხოლოდ თუ კი გუჯეჯიანს მიუძღვის რაიმე დანაშაული მთავრობისა და სახელმწიფოს წინაშე პროკურორის ზედამხედველობას უფლება და საშუალება აქვს მისცეს გუჯეჯიანის საქმეს კანონიერი მსვლელობა საჩხერის რაიონის საველე სასამართლოს უკანონო მოქმედების შესახებ ეცნობოს ბ. სამხედრო მინისტრს სათანადო განკარგულების მოსახდენად.

გარეშე საქმეთა მინისტრთან.

გუშინ 16 მარტს საგარეო საქმეთა მინისტრს წარუდგა ყუბანის წარმომადგენელი ბ. დრობიშევი.

უმაღლეს „კრუგის" წარმომადგენელთა გამგზავრება.

გუშინ 16 მარტს საგანგებო მატარებლით აზერბაიჯანში გაემგზავრენ დონ-ყუბან-თერგის წარმომადგენელნი ბ. ბ. ბიგაევი ზაზული და კოვალიოვი.

თათბირი დონ-ყუბან-თერგის დელეგაციასთან.

15 მარტს საგარეო საქმეთა სამინისტროში შესდგა საგანგებო თათბირი. თათბირს დაესწრენ საგარეო საქმეთა მინისტრი ბ-ნი გეგეჭკორი, მისი ამხანაგი ბ. ქარცივაძე. სამხედრო მინისტრის ამხანაგი გენ. გედევანიშვილი, ვაჭრობა მრეწვ. სამ. დირექტორი ავალიანი, მომარაგების მინისტრი ბ. ერაძე. დონის წარმომადგენელი ბ. კოვალიოვი, ყუბანისა—ზაზულია და თერგისა—ბიგაევი. თათბირზე ბევრი საგულისხმო საკითხი იყო განხილული, როგორც ვაჭრობა-მრეწველობის ისე პოლიტიკურ დარგში.

სხვა და სხვა ამბები

ფქვილი აზერბაიჯანისთვის.

მარტის 14-ს ბათომიდან გამოვიდა აზერბაიჯანისთვის ფქვილით დატვირთული პირველი სამაშრუტო მატარებელი.

ქურდობა.

7 მარტს სიბრძნის დოქტორმა დაგბამიანცმა განუცხადა განსაკუთრებულ რაზმი უფროსს, რომ არსეგოვის წიგნთ საკინძავ სახელოსნოს ცხვენიდან (რუსთაველის პროსპ. № 17) ვიღაც უცნობებს მოუპარავთ სომხურ რუსული ლექსიკონი, რიცხვით 1300 ცალი ღირებული 260000 მან, რომელიც ჰქონია იმას მიცემული ასაკინძავად ხსენებულ არსეგოვისათვის. განსაკუთრებულ რაზმის მიერ ეჭვით შეპყრობილ იქმნა არსეგოვის წიგნთ საკინძავ სახელოსნოს ხელოვანი კონსტანტინე გუკასის-ძე არუთინოვი (26 წ) რომელიც გამოტყდა-რა ქურდობაში გასცა ხსენებულ სახელოსნოს მოწაფე ამოტი ხაჩატურის ძე კონსტადელიანცი-ტერ-ბარდეგომოვიანცი 15 წ. როგორც თავის თანაშემწე და მესაიდუმლე ამ საქმეში. არუთინოვს მოპარული საქონელის ნაწილი მიუყიდია გასტრონომიულ მაღაზიის პატრონისათვის ვასილ ფარულავასთვის, (ვერის დაღმართი № 16) მოპარული საქონელი დაუბრუნდა პატრონს, საქმე გადაეცა საოლქო სასამართლოს პროკურორს, ორივე დამნაშავეთა პასუხის გებაში მისაცემათ, რომელნიც არიან დაპატიმრებულნი საგუბერნიო № 1 საპყრობილეში.

გორის ფონდისთვის

მთავარმა ვაჭარ-მრეწველთა კომიტეტმა გორის ფონდისთვის მიიღო: ქართული კლუბისგან 284.000 მან, თამბ. ფაბრ. ძმ. სეილანოვებისა 50.000 ია.. მ. საფაროვის ფაბრიკის პატრონისგან—გ. აიღოთნოვისგან 50.000 მ. ამხ. "არგო„-სგან 20.000 მ.., თამ. ფაბრ. "სლონისგან„ 10.000 მან., შეკარხნეთა და მეუბრიკეთა საზოგადოების მოსამსახურეთაგან 5654 მან., ა. ბალიოზოვისგან 1000 მან., ძმ. პირკულოვებისგან 2000 მან., სულ 422.654 მან., წინათშემოსულთან ერთად სულ 2.227.655 მანეთი 20 კაპ.-

ფალვა დადიანი

(მისი წარმოდგენის გამო)

ოცდა ხუთი წელიწადია; რაც ფალვა დადიანის სახელი პატიოსნებით სავსე—ისმის ჩვენი საზოგადოებრივობის ასპარეზზე.

ფალვა დადიანი:
— მსახიობი,
— მწერალი,
— მთარგმნელი,
— საზოგადო მოღვაწე.

ეს სახელი დაუღალავია და იმედით სავსე.

ფალვა დადიანი ჩვენი მსახიობის შუა თაობის წარმომადგენელია.

ფალვა დადიანს მრავალ დრამებსა და მოთხრობების გარდა აქვს დიდი რომანი „უბედური რუსი", რომელშიც მჭერელი სიუხვით არის განათებული საქართველოს სამეფო კარის ბრწყინვალება.

ეს რომანი გამოისყიდის—საყვარელ მწერლის სახელს.

მისი კეთილშობილება, და ენერგია ჰხეის მას საყვარელ ადამიანად.

ფალვა დადიანი მოიქანცა ამდენ მუშაობით, რომელსაც მხოლოდ მისებრი ადამიანები უძლვებიან.

დღეს, არტისტიულ თეატრში მისი წარმოდგენა იმართება, და იმედია, ქართული საზოგადოება მას მზრუნველობას არ მოაკლებს

ბ.

სავაჭრო-სამრეწვ. პალატა

საკავშირო ბიულეტენი.

ქ. თბილისი, 17 მარტი 1920 წ.

კ ურ ს ი

სტერლინგი:	
ა) ბანკნოტი . .	960 მ.
ბ) ჩეკი . .	920 „
ფრანკი ფრანგული ქალ. .	23 „
ჩეკი . . .	18 „
ლირა იტალიური ქალ. .	16 „
ჩეკი . . .	15 „
ლირა ოსმალური:	
ა) ოქროს . .	1500 „
ბ) ქალალდის . .	240 „
ჩეკი . . .	236 „
მარკა გერმანული . .	4,25 „
მანეთი ყოფილ რუსეთის იმპერიისა:	
ა) ასი მანეთიანი .	260 „
ბ) ხუთასი მანეთიანი .	1360 „
ოქროო 10 მან. .	1800 „
ფასიანი ქალალდები:	
თბილ. საადგ.-მამულო ბანკ.	
გირავნ. ფურცელ. .	100 „
ქუთაისისა . . .	82 „
თბილ. საკრედ. საზოგ. ობ-	
ლიგაცია . .	102-103 „
აქც. კავკ. ბანკისა .	2600 „
აქც. ამიერ კავკ. ბანკისა .	355-360 „
ვაჭართა ბანკ. . .	360 „
ქარ. სატრ. საზ. აქც. .	— „
რენტა . .	200 „

ევროპა და საბჭოთა რუსეთი

ინგლისის ოფიცრები საბჭოთა რუსეთთან ზავის შეკვრას მოითხოვენ

(საქ. დეპ. საგ.)

მოსკოვი. „იზვესტიაში" რადეკს საუბებით მოჰყავს მემორანდუმი, რომელიც ინგლისის მთავრობას წარუდგინეს ინგლისის გამოჩენილმა ოფიცრებმა. აი რამოდენიმე ამონაწერი: ქვემორე ამისა ხელის მომწერი ფიქრობენ, რომ წარსულში რუსეთის მთავრობის მიერ ჩადენილი დანაშაული არ შეიძლება ეხლა ამ მთავრობის ცნობის დამაბრკოლებელ მიზეზათ გახდეს. მათ არ სჯერათ, რომ ციმბირთა და სამხრეთ რუსეთ მყოფ არა ბოლშევიკურ მთავრობათ მოწინააღმდეგის მიმართ ბოლშევიკებზე მეტი ადამიანობა გამოეჩინათ რაც შეეხება ძალასა; და ენერგიასა, ისინი ამ მხრივ ბოლშევიკების მთავრობასთან სულტი აღმოჩდნენ. არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება რუსეთის საკითხი ევროპის დიდ საკითხებისაგან გამოიყოს. ყოველ დღე თანდათან უფრო აშკარავდება, რომ ევროპის მდგომარეობის სიმტკიცე უმთავრესად დამოკიდებულია იმაზე იქნება, თუ არა მომავალ წელში ევროპის ცენტრალური სახელმწიფოები სურსათ სანოვაგით უზრუველყოფილი არ შეიძლება რომ მათ სურსათ—სანოვაგით უზრუნველ საყოფად რუსეთის გარდა სხვა წყარო გამოვნახოთ, თუ რუსეთის პური დასავლეთისაკენ იქნა დაძრული, მაშინ შიმშილის შიში და მისი კატასტროფიული შედეგი მოისპობა. მაგრამ თუ საერთო ზავი არ იქნა შეკრული, ვერ ვისარგებლებთ რუსეთის პურით, სანამ სამოქალაქო ომი არ გათავდება მანამ არ იქნება სატრანსპორტო საშვალება პურის გადმოსატანათ, ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მარტოთ მარტო ვაჭრობა კოოპერატივების საშვალებით რა ექნება საკმარისი მათი ძალა მიზანსაც რომ ეთანხმებოდეს თუ რუსეთის ძალების მობილიზაცია არ მოხდა, ამის შედეგათ იქნება რეინის აღმოსავლეთით ყველა ოლქში შიმშილობის დაწყება, რაც გამოიწვევს არევდარევასა და რევოლიუციას. როგორც კი არეუ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლობა იფეთქებს, იგი მაშინვე გადავა სხვა ტერიტორიებზეც. შეუძლებელია დავუშვათ, რომ რუსეთის მთავრობა, თუ კი იგი კიდევ ყველასთან ბრძოლაში იქნება, არ ისარგებლებს ამითი თავისი პრინციპების გასავრცელებლათ. მისი ნატურალური პოლიტიკა იქნება იმაში, რომ რევოლუციას ყოველგან ხელი შეუწყოს ეყოლება რა თავის განკარგულებაში ძლიერი ჯარი რუსეთის მთავრობა გამარჯვების დროს შესძლებს თავისი პურის მიწოდებასაც. ამიტომ ჩვენ ვფიქრობთ, რომ აუცილებელია საბჭოთა რუსეთთან ზავის შეკვრა ეკონომიურ და პოლიტიკურ მოსაზრებათა გამო რათა ამგვარათ გადარჩენილ იქნეს ევროპა კატასტროფისაგან. თუ საერთოდ ზავი შეიკვრება საჭიროა იმგვარი სისწრაფით შეკრას, რომ შეეაჩეროთ ის შიმშილობა რომელიც ყოველ დღე ძლიერდება.

ინგლისის ლიბერალები რუსეთის შესახებ.

მარცხენა ფრთის ხელმძღვანელმა ორგანომ „მანჩესტერ გარდიან"-მა მოათავსა წერილი სათაურით: „ვინც არ მუშაობს, ის არ სჭამს" წერილი აღწერს რუსეთის ეკონომიურ მდგომარეობას. ტროცკის ტეზისებს შრომის არმიის შესახებ და შემდეგი დასკვნა გამოყავს: რუსეთის გამარჯვებასა ან დამარცხებას მთელი დანარჩენი ევროპისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. თუ რუსეთმა ვერ შეასძლო მდგომარეობიდან გამოსვლა, რომ ის სამოქალაქო ომს დაუბრუნდეს, რომ რუსეთი საშუალო საუკუნეების მდგომარეობისაკენ დაბრუნდეს მაშინ ცივილიზაციის დაშლა დაემუქრებოდა არა მარტო რუსეთს, არამედ მთელ ევროპას. ნიერობას, ეს არ არის გადამეტება, როდესაც ჩვენ ვლაპარაკობთ ბოლშევიკებზე და რუსეთის მრეწველობასა და რუსეთის მიწის მუშაობის აღდგენის შესახებ. ისინი იბრძვიან ცივილიზაციის გადასარჩენათ და არა მარტო სოციალიზმისთვის, რომელიც მათ გადარჩენის მთავარ საშუალებათ მიაჩნიათ" ჩვენი ეკონომიური პოლიტიკის სამხედრო კურსის შესახებ, გაზეთი სწერს; ამგვარი ცდა დანარჩენ სხვა ქვეყანაში დამარცხებით დასრულდებოდა. რუსეთშიც მან მრავალი უკმაყოფილება გამოიწვია, მაგრამ ის წარმოადგენს შედეგს კოლექტიური აზრისას და გატარებული იქნება იმიტომ, რომ მდგომარეობიდან გამოსავლელი სხვა საშუალება არ არის. თუ იცან რა საშიშროებაა და კომუნისტები ამ რისკზე მაინც მიდიან ეს იმას ნიშნავს, რომ ისინი დარწმუნებულნი არიან რომ არ არის სხვა გზა, რომლით რუსეთს შესაძლებლობა მიეცემა საჭირო მანქანებში ნედლი მასალის მიცემისა ეს ნიშნავს თავის თავის დახმარებასა და მთელი ევროპისა და ცივილიზაციის გადარჩენას.

ქარული

მეურნეობა.

ქართლის მიწის მუშის ყურადღება ჭირნახულის მოყვანაზეა მიქცეული. ცოტაოდენი მსუყე ადგილი, ეს სამი წელიწადია შეუსვენებლივ იხვნის და თითქოს ბუნების ჯიბრიაო, მოსავალი არ მოდის უხვი და სამყოფი— და არა. მთავარი საზრდო სიმინდია. ოჯახის შვილები, ვისაც სიმინდის მჭადი ხილად თუ გამოუცხვიათ, ახლა პურს აცხობენ ხილად შარშან არც სიმინდის მოსავალი იყო კარგი, ზემო ქართლი, ეს საქართველოს ბეღელი, ესეც გაძუნწდა, მართალია შარშ ნწინდელზე უკეთესი მოსავალი მოვიდა, მაგრამ როგორც ანდაზად იტყვიან—„ჩვენ და გორელებს არ გვეყოო" ისე მოუვიდათ ქვეყანას არ ეყო. რაც იყო ჭირნახული ზემო ქართლში და ლიახვის ხეობაში გომის კოოპერატივის კავშირმა შეიძინა.

ძვირფასი მცენარეულობის მეურნეობა

ქართლში არ არსებობს, თუ კომბოსტოთი დარგულ მინდვრებს არ მივიღებთ ამ დარგში. გორის ახლო ტირიფონიკენ მდებარე სოფლებში უხსოვარ დროიდან სთესენ სელს. სელიდან ჰხდიან გორში ზეთს. გორული ზეთი სახელგანთქმულია. წელს უკანასკნელი გამოხდილი ზეთი გორში გაიყიდა ფუთი სამას თუმნობაზე და ძალე გათავდა. გორული ზეთი აღარ იშვებოდა. სელის ნამჯიდან ხომ მშვენიერ ტილოს კანაფს ამზადებენ რუსეთში. ჩვენში კი ამ ფრიად სასარგებლო ტილოს მოსაქსოვ მასალით სარგებლობა ჰაზრათაც არავის მოსდის და კვერებით ფშნეტენ საძაფს სელის დროებს. ნეტავ ვინმე გამოჩნდებოდეს რომ სელის კულტურა გაავრცელოს ხალხში და მისგან ძაფი მოამზადონ, რისგანაც მერე ქართლში არსებული საფეიქრო სახელოსნოები მოჰქსოვენ ტილოებს, სელი ყველა შავ მიწაში კარგა მოდის ურწყავათ, უწინ, როგორც მოწმობენ დიდი ზეთის სახდელი დოლაბები მონასტერთან, სელის თესვა ძალიან სცოდნიათ და სელიდან ძაფს ამზადებდენ თუ არა, ამაზე ვერას ვიტყვი.

კანაფი.

ქართლში კანაფი თავისთავად მოდის, მის თესლს არავინ იღებს, თვით ღერო წალდით ან ცულით მოსაპრეული ბარდება. კანაფისგან კეთდება ძაფი—თოკების საგრეხათ და ტომრების მოსაქსოვათ და სხვა ქსოვილებისთვის. თესლისგან იხდება ზეთი, და ჩინებული საკვებია საქონლისთვის თუ ფრინველისთვის. დიდათ საჭიროა ამ პარაქიან კანაფის მოსავალს ყურადღება მიაქციონ აგრონომებმა და ხალხში გავრცელონ მისი მოყვანა და მოხმარება რომ ჩვენ საფეიქრო სახელოსნოებს სატომრე ტილოები მოგვექსოვონ.

საბოსტნე თესლეულობა.

ქართლი საბოსტნე თესლეულობით მეტად ღარიბია. უწინ საბოსტნე თესლეულობა საზღვარ გარეთიდან მოდიოდა იაფად. ჩვენში რაც ბოსტნები ითესებოდა, სწრაფათ იჭმეოდა ქალაქების ბაზრებში და თესლისთვის არავინ ზრუნავდა. ახლა კი საბოსტნე თესლეულობა აღარსადან მოდის, და აქ ჩვენში უნდა აიჩინონ სათესლე ბოსტნები რომ მებოსტნეები თესლით უზრუნველ იყვნენ. თორე აგერ კიტრის თესლი ლიმის გირვანქა ას სომეთ თუმანზე ავიდეს, კომბოსტოსი ას თუმანზე, სხვა არ მინდა დავასახელო, თორე სულ გააძვირებენ, ვისაც აქვს.

მიწის ძვრა.

დღამდა ყველივრის პარასკევი შაბათი თენდებოდა, აქაური დროის საათით 3 საათზე და ოც წუთზე ლამისა დედამიწიდგან რადაცა უცნაურმა ხრიალმა და მიწის საშინელმა ძვრამ ყველა მძინარე ხალხი ფეხზე დააყენა და გარეთ გამორეკა ძვრამ მალე გადაიარა სულ ნახევარ წუთი თუ იქნებოდა. მეორე დღეს 20 თებერვალს უკვე ცხინვალიდგანაც მოვიდა ცნობა რომ იქაც ძლიელი მიწის ძვრა ყოფილა. ამავე დღესვე გომიდგან წამოსულმა ერთმა მოხელემ მოიტანა ამბავი რომ გომშიც ძალიან დიდი ძვრა იყოვო. გორიდგან დეპეშა მოვიდა გომში რომ გორი მთლად დაინგრაო. დაინგრა აგრეთვე სკრა, ურბნისი და მისი საყდარიო ცხინვალის ფოჩტისა და ტელეგრაფის ბინა გამსკდარაყო. ფოჩტა და ტელეგრაფი და ტელეფონი წესიერად მოეთავსებინათ საჩქაროთ და გორს ელაპარაკებოდნენ, რადგანაც პასუხი არ მოსდიოდა. ამ ღამეს სწორეთ თორმეტი საათის შემდეგ კიდევ იძრა მიწა, რომელსაც გორისათვის ბოლო მოეღო. ცხინვალის თემი დაფარ ურდა. 21—22, 23—24—25 და 26 თებერვალს ყველა სოფლებში ჰგზავნიდა კაცებს და დახმარებას სთხოვდა ხალხს გორელებისთვის, ვის პურით, ვის ურმებით, მარხილებით და მუშით, რომლებიც გორელებს უნდა მოშველებოდნენ, ხალხი თანაგრძნობით მოეკიდა გორელ უბედურებს და რაც კი შეეძლოთ გამომცხვარ პურს თუ მჭადს უგროვებდნენ და გზაგზიდნენ. ყველა სოფლებიდგან ხარებ შებმულ მარხილებს მისრიალებდნენ გორელების გამოსაყვანათ საცა უნდოდათ დაზარალებულებს. მრავალი მარხილი ტყვავ-ტირძნის-კარალეთიდგან ცარიელი გამობრუნდა, რადგან იქნამდის არავინ მოეყვანათ სხვა მარხილებს. აწიოკებული ხალხი მოკეთეთ ნათესავებს მოჰყავდათ მარხილებით. ცხინვალელი ურიები შინდელებს დაფხვენილებს მოუდიოდათ ზოგს მუქთათ, ზოგს ფასით. მთელ ქართლში არც ერთი ქვიტკირით ნაშენი ორსართულიანი სახლი გაუბზარავი არ დარჩა. აქაც იყვნენ სახლებიდგან საბძლებში გამოხიზნულები შიში დიდი იყო. მიწის ძვრას მოელოდნენ. მაგრამ ალარ იყო. თუმცა ზოგ ეჩვენებოდა მიწის ძვრა—ეს რაც დენიმე წელიწადია ქადაგები ეცემიან,— ხალხს უქადაგებენ, რომ პარასკევს მიწა არა სძრათ, ხარი არ შეაბათ შაბათ საღამოთი შუადღეს უკან მალე აიღეთ საქმისაგან ხელი; ორშაბათს ნუ იმუშაკებთ და ღმერთი სარჩოს დაგიძველებთო, ამ უცნაურ მა ქადაგობამ გასჭრა ოსეთის სოფლებში. ქართველებმა კი ყური არ ათხოვეს.

და აი ეხლა, ამ მიწის ძვრის გამო კვლავ გაჩნდნენ მრავალი ქადაგები. რომლის ქადაგობამ მგზავსად მოხსენებულის ქართველებშიაც მოახდინეს გავლენა და სამწუხაროთ, ახლა ოსებს ქართველებმაც მიჰბაძეს და ორშაბათი უქმეთ დასდეს. ოსები კი ამბობენ რომ კვირაში სამი დღის, მუშაობის მეტი არ შეიძლებაო. ახლა თუ რვა საათის მუშაობაც გაიყვანეს სოციალისტებმა სოფლად, აბა მაშინ სულ ყველას დაუძველდება პური და გაიფფდება ცხოვრება!!!

საკვირველია, ეს ხალხი ა'ე ბრმად მიჰყვება ვილაციებისგან გამოსულ ხმას და ბრძანებას. პროტესტის გამომცხადემული არავინა სჩანს. ჩვენ კი გვგონია რომ ესეც რ ოცა პარტიაუნდა იყოს რომ ხალხს ასე დაფინებით მიაღებინებს აქ თქმულს ყველაფერს მრავალი წლის ენერგიულ მუშაობით.

ხმა დადის რომ, ქადაგები, რომლებიც მასთან ახლო-მახლო სოფლებში დაეცნენ, ხალხს ემუქრიან მით, რომ, გორის ჯერის სათაყვანებელი წმინდა ჯვარი გაუყიდნიათო და ეს უბედურება იმიტომ ღმერთმა მოუვლინა გორელებსო, და მის ახლო მახლო სოფლებსაო.

ერთ სოფელში დაცემულა გასათხოვარი ქალი ქადაგად, და იმ წამსვე ძროხას სახარე ხმო მოუგიაო და როგორც წმინდა სანთელი აუნთია ქადაგსა, და ხალვენთი ჩამოვარნილა ძირსა, იმ ხმოს იმ ხალვენთის ლოკვა დაუწყვია, ქადაგი ამბობსო, რომ თუ ამ ხმომ ენა ამოიდგა, მაშინ ქვეყანა დაიღუპებაო. და მე ვეხვეწები ღმერთს, რომ ენა არ ამოიდგასო. ეს ხმო კი ეხვეწება ღმეთსა რომ ღმერთო ხარისა ტ კამეჩის ნამუშავარი შეიბრალეო, რომ ქვეყანა არ დაიმშესო.

ა.ი ასეთი ამბები წავიდა და წამოვიდა ქართლში, და ცრუმორწმუნეობა გავითარდა და ვინ იცი'ა საით წაიყვანს ამ საწყალ ხალხს.

ამინდი. ჯერ მთელ ქართლში თოვლი ძევს. საგაზაფხულე ხვნა თესვას უგვიანდება ორ კვირემდის ვერ აიღებს თოვლს და ვერ შეშრება, თუ დარებმა გასტანა.

სიძვირე. ჭინახული მეტად გაძვირდა. პური ფუთი ლამის 800 მანეთზე ავიდეს. სიმინდი უკვე 400 მანეთია. ქართოფილი 300-350 მანეთად ფასობს. ოსობა იშვიეა. ოსები ამაოდ დადიან ქართლის სოფლებში სიმინდის საშოვნელად, ძარები სამსეაო კი არა ჰყიდიანო, ამბობენ საბრალონი. ფულს აღარაფერი მნიშვნელობა აღარ აქვს დუქნებში პურის ჭამი ერთ კაცს ბარე 200 მანათი უჯდება და მშიერი მიდის შინ. ერბო გირ. 120 მანათია. კვერცხი 3—4 მანათი ცალი. ქათამი 100—150 მანათი. ლობიო გირ. 8—10 მანათი. ხალხი ჩაუცმელია, ბუბუყიანი, საპონი არ იშოვება, დიდი საჭიროებაა. **ტყვეები** წავიდა ხელიდგან. გულშემატკივარი არავინ არის. ტყის ყარაულები, იმის მაგიერად რომ ტყეში დაიარებოდნენ, ისინი ცხინვალში რუსტყის მოურავს ემსახურებიან, ან სოფელ სოფელ დადიან და ხალხში ფულებს კრეფენ შეშის ბილეთების ართმევისთვის. მთელი ხალხი ჩივის ტყის ასე განადგურებაზე და თან ერთმანეთის ჯიბრით სჩეხენ და სჩეხენ ორმოცი წლის განმავლობაში დაცულ და აზრდილ ტყესა. კითხვა იბადება: ტყის გამგეობიდან ვიდრე ტყის ლესნიჩამდე ამ ძველ რუს მოხელეებისაგან შეთქმულება ხომ არ არის ტყის ამოსაწყვეტად?!

ა. ლ.

რედაქტორი
„საერ. ქაქიო. კოლეგია"
გამომცემელი თბ. ვაჭ.-მრ. კომიტეტი

ვეძებ
2—3 ოთახს
I, II, III ან IV უბანში
შასს არ დავიშურებ
მაცნობეთ: „საქართველოს რესპუბლიკის" რედაქციაში გრ. მაჭავარიანს.

სიტყვარზე და სიტყვებზე

I. სიტყვებზე.

ამ კვირაში „საქართველოს" ოთხ ნომერში (50, 52, 53 და 55) იმგვარი წერილი დაიბეჭდა „ბიბლიოგრაფიულ ეტიუდების" სახელით, რომ მისი უპასუხოთ დატოვება ჩემთვის შეუძლებელია.

ამ **გრილის** მიზანია—ჩვენი ტექნიკური საზოგადოების სატერმინო სექციის მიერ ახლად გამოცემულ ქმოსნურ სიტყვარის დედა-აზრის და სისტემის უარყოფა და ამისთვის ყოველი მისი ამ აზოებზე დამყარებულ ტერმინის დაწუნება. რა თქმა უნდა, კაცია და გუნებაო, ყველას ხება აქვს თავისი საკუთარი გემოვნება, აზრი და შეხედულება იქონიოს, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ ყველას, ვინც-კი ამას მოისურვებს, ხება ჰქოდეს თავისი veto-თი იმ დარგებში შეიჭრას, რომლებშიც ის საკმაოდ მომზადებული არ არის, და რომლებში მაშასადამე, მას უცდომ და მართლმსაჯულ შეხედულების შედგენა არ შეუძლია.

„წიგნის ვრცელ, 106 გვერდიან შესავალს შეიძლება ეწოდოს გასამართლებელი საბუთიო", ბრძანებთ თქვენ, ბ-ნო ბერიძე (ამ შესავალის **წაუკითხავთ!**) „გასამართლებელი საბუთიო, რომელიც მოწმობს შემდგენელთა დედა-აზრის სისუსტესაო; თითქოს რაღაც დანაშაული ჩაუდენიათ და სანამ შეაყვანენ მკითხველს in medias res უნდათ იგი მოამზადონ, რათა წიგნის უცნაურობით ელდა-ცემულნი არ დარჩენო". თქვენი წერილიდან აშკარაა რომ ეს შესავალი სავსებით არ წაგიკითხავსთ, მაგრამ კიდეც რომ წაგეკითხაათ ყოველი მისი სპეციალური თავი „მათემატიკიდან" „ტეხნიკამდის" და „ფიზიკა" „ქიმიიდან" „მინერალოგიამდის", გაქვსთ განა საკმაო მომზადება და, მაშასადამე, ზნეობრივი უფლება ამ შესავლის **ყოველმხრივი** დაფასებისა, გარჩევისა და მის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანისა? თქვენი წერილი ცხადად გვიმტკიცებს, რომ **არა.** დაფასება კი არა, ზოგან ვერც **გაგიგიათ?**

ყოველ საკითხში მხოლოდ ფილოლოგიური მხარეს ჰხედავთ, ყოველი თქვენი დებულება, რასაც არ შეეხებოდეს, მხოლოდ ფილოლოგიურ დასაბუთებას ეყრდნობა; სჩანს, ენისმეტყველი ბძანდებით; ყოველ შემთხვევაში არც მათემატიკოსი, არც ფიზიკოსი ან ქიმიკოსი, არც მინერალოგი ან გეოლოგი, არც ტეხნიკოსი, ცხადია, თქვენ არა ყოფილხართ. ამიტომ ჩვენი სიტყვების დასაწუნებლათ და ამხაირად ჩვენი დედა-აზრის ვითომდა უაზრობამდის მისაყვანათ სულ სხვა გზა უნდა ამოგერჩიათ: ყოველი ჩვენი ტერმინი უნდა მხოლოდ **ფორმის** მხრივ გაგერჩიათ და დაგეფასებინათ; შინაარსისთვის კი ხელი არ უნდა გეხლოთ, რადგან ამ ნიადაგზე თქვენ ფრიად სუსტი ბძანდებით ჩვენ კი, შეერთებულ ძალებით, ყოველ მხრივ შეიარაღებული. იქ, სადაც ჩვენი დარგების სპეციალისტების ყოველივე მეცნიერულ კრიტიკას, რჩევას ან დარიგებას სიხარულით და დიდის მადლობით მივიღებთ, (რადგან ძალიან დიდ მნიშვნელობას ვაძლევთ ამ **მეცნიერულ** განხილვას და აზრთა გაცვლა გამოცვლას), თქვენ, ენის მეტყველს, **შინაარსის** მხრივ არამც თუ არც ერთ სიტყვას, არც ერთ ასოს არ დაგითმობთ, მინამ არ დაგვიმტკიცებთ თქვენი დარგის შემწეობით, რომ ეს სიტყვა ან ასო ჩვენი ენის **ხასიათს** ეწინააღმდეგება; საერთო ხასიათს, და არა მისი **დღევანდელი** სადგომ გრამატიკის წესებს. ამ ნიადაგზე ყოველს თქვენს აზრს, რჩევას ან შესწორებას დიდის მადლობით მივიღებთ და ფართოდ გამოვიყენებთ, როგორც უკვე გამბერებთ თქვენი წერილის მესამე ნაწილს (№ 53) რჩევების და მოსაზრებების გამოყენებას. ტერმინების **შინაგან** მხარეს კი, და **ეჯ**ითებით გთხოვთ, ნუღარ შეეხებით; ეს სათანადო დარგების სპეციალისტების საქმე და მოვალეობაა და არა ენათმეტყველებისა. როცა ჰუმანიტარისტი გამოდის და **საჯაროდ** აცხადებს, რომ არც ერთ ჩვენ ტეხნიკურ ტერმინს „არავითარი შინაარსი ან აზრი არა აქვსო" და არავინ ამ უცხო დარგებში ჩარეული პროტესტ არ აცხადებს, მე პირდაპირ მცხვენია და გული მტკივა, რომ ჩემ ქვეყანაში ასე ცოტა პატივისცემა და ნდობა ჰქონიათ მეცნიერების იმ დარგებს, რომელზედაც დამყარებულია დღეს ჩვენი ალმშენებლობის ბედ-ილბალი და მომავალი. წარსულის გამოკვლევის და გრამატიკის გარდა ჩვენში თურმე არავის და არაფერს ჰქონია არც ხმა, არც წონა, მეცნიერების და მისი გავრცელების ასპარეზზე. ტეხნიკოსები „უვიცებათ" და მხოლოდ „ვიწრო უტილიტარისტებათ" ითვლებიან, მათემატიკურ და ფიზიკურ სახელ-სახებას ენის მეტყველები გვიკარნახებენ, ლეხნოლოგიის და ქიმიის ტერმინებს ისტორიკოსები გვიწუნებენ: „არავითარი შინაარსი ამ სიტყვებს არ მოეპოებაო, რადგან ჩვენ ისინი არ გვესმისო".

თქვენი წერილი „chef d' oeuvr" ია მეცნიერების მტკიცე დარკვების ამგვარ აგდებისა. დასაბუთებაც ზედ მეტად მიგაჩნიათ, პირდაპირ დიკრეტებს გვიყენებთ წინ. მაგალითად; „приложеніе"-ს უდრის დანართი და დამატებაო, მიდება-კი უარსაყოფი და ზედმეტიაო"! ნუ თუ იმდენათ უტვინო და უიმედო ჯაჭვად მიგაჩნიხართ, რომ საჭიროთ სთვლით ამგვარ საკითხებში ჰკუა გვასწავლოთ იქ, სადაც ჩვენ, რვა კაცს, ჯერ თითოეულს ცალ-ცალკე რამდენ რამდენიმე წელი, შემდეგ ყველას ერთად ცამეტი თვე შეუსვენებლივ გვიშრომია, გვიფიქრნია, გვიკვლევია და გვიძებნია. ამ 9500 ტერმინში ყოველი სიტყვა ყოველი თავისი მარცვლით და ასოთი ათასჯერ აწონილ-დაწონილია, მიტოლებული, ნაშინჯი და შესწორებული; ყოველი სახელი ცოცხალ უჯედი და ნაკვს წარმოადგენს თავის მინაარსით იმ მთლიან, ერთიან ქმნილისა, რომელიც ჩვენის თანწყობით (სისტემით) არის შექმნილი **მეცნიერების ყველა დარგების ჩვენი ენაში ერთმანეთთან გადასაბმელად და დასაახლოებლად** ნუ თუ ჩვენ თითონ არ ამოვშლიდით ამ სიტყვა „მიდეას", ის რომ მართლაც ზედმეტი ყოფილიყო? არა გგონიათ, რომ ეს თქვენი შენიშვნა ნამეტანია? ზედმეტი—კი არ არის ეს მეამე ს ხელი ჩვენ დარგებისათვის პირიქით სწორედ. ის არის ყველაზედ უფრო საჭირო. გეომეტრიულ приложеніе ს რაღას უპირებთ უიმისოთ. ან ძალების точка приложеніе როგორ გამოითქმის ფიზიკაში? „დამატების" წერტი? ან იმ ჰირთ რას წამოუყენებთ (მათ შემცდარ ტერმინის მაგიერ) რომელნიც „ნიყრდნობის წერტილს" ხმარობენ ამ ცნებისთვის და თითონაც ველარ გამოურჩევიათ ის точка опоры სახელიდან. „უარსაყოფი" ჩვენი ტერმინების შინაარსი და სისტემა კი არ არის, არამედ თქვენი ფიზიკო-ქიმიური ან ტეხნიკო-მათემათიკური გამოსვლა ამ შინაარსის წინააღმდეგ. თუ კი **ფორმის** მხრივ ერის გარდა ყოველი ჩვენი სახელი სწორად მიგაჩნიათ, ჩვენი საქმე, მაშ, ძალიან კარგად ყოფილა, რადგან ეხლავე დაგიმტკიცებთ რომ ყოველი თქვენი შენიშვნა, რომელიც ჩვენი ტერმინების **შინაგან** (და არა გარეშე) მხარეს შეეხება,—უსაფუძვლოა და მხოლოდ გაუგებრობით ან საგნის უცოდინარობითა გამოწვეული. სხვათა შორის თქვენი წერილის ეს თავისებურობა საკვირველად ეწინააღმდეგება თქვენი ეტიუდის ფილოლოგიურ მხარეს, რომელიც დაკვირვების და მეცნიერულ კვლევის სიყვარულითაა აღქმული და ცოცხალ ინტერესით სავსეა ყოველ ივე იმისთვის, რაც ჩვენი კულტურულ ცხოვრების ასპარეზზე ხდება ან ჩნდება.

მივმართავ თქვენგან დაწყებულ სიტყვების გარჩევს, მაგრამ ჯერ ერთი რამ უნდა მოგახსენოთ: ჩვენი დარგების ტერმინოლოგია ძირითადად გაჩარჩევა თქვენი დარგების სახელსახებიდან: თითქმის სავსებით **ფორმულებზე** და სიმბოლოებზე გადასული ჩვენი მეცნიერება დიდი ხანია შეუჩერებელივ წინ მიჰქრის და თითქმის ყურადღებას ალარც აქცევს თავის ტერმინებს, რომელნიც დღეს უფრო პედაგოგიას და ფართო საზ-ბას ესაჭიროება ვიდრე მკვლევარებს და წმინდა მეცნიერებას. ამიტომ ჩვენი დარგების არასიმბოლიური ტერმინოლოგია მეტად სუსტია; არავითარი სისტემა ან ერთიანობა მას არ გააჩნია და რაც ყველაზედ უარესია, თითქმის ყოველი სიტყვა მასში შემთხვევითი და შესასწორებელია. ჩვენ დარგებს რომ იცნობდეთ, ასეთ მოწიწებით არ მოეპყრობოდით ყოველ იმ ტერმინს, რომელნიც ევროპიულ კრიტიკაში დიდი ხანია ადიარებულნი არიან როგორც დაძველებულნი და გამოსაცვლელნი.

თქვენ სწერთ, მაგალითად: Вольтова дуга"-ს გარდა **უკანონ** იდ ერიან თარგმნილნი ტერმინები: ვოლტამეტრი, ჭალვანომეტრი და სხ.

ჯერ ის, რომ ჩვენ დარგებს მხოლოდ ერთგვარი კანონები გააჩნია—**ბუნების და მეცნიერების კანონები**, და არა იურიდიული და სხ. ამ კანონებს თვალსაზრისით კი თქვენს მიერ დაცული სახელებია კანონ-წინაალმდეგი, **და** არა ჩვენი, რომელნიც მკაცრ მეცნიერულ სიმტკიცეს იცავენ თავის შინაარსით. ჩვენი სიტყვარის შეადგენილობა ასეთია: ჩვენ ეროვნული ენა ვიცოდეთ, ეროვნული ბიბლიოთეკა ვიცოდეთ, ეროვნული ბიბლიოგრაფია ვიცოდეთ, ეროვნული ენციკლოპედია ვიცოდეთ, ეროვნული ტერმინოლოგ